

veven évvel ezelőtt, ember 5-én született, és rában, 1864-ben halt omo Meyerbeer német zenészre, a francia jellegzetes képviselő-

bankár család gyerme- ndos zenei nevelésben s már 18 éves korában t az Isten és a termé- kantáját Berlinben. sngoristaként is szá- kereket aratott 1814- nében az olasz opera- tanumányozta. 1826- g Párizsba költözött, s nagyopera stílusában dolgozni. Egy más után he Ördög Róbert, Hüge- próféta, Észak csillaga, az afrikai nő, Vasco da nu operáit, s e művei Párizsban, de Európa- áttan hatást keltettek. len tehetsége blöffszerű lukelőkkel és leplezet- hajhúzással vegyült. szellemi és művészi jellemző, hogy elváha- vezetőjével, Scribe-bel ára szóló hírnevet és adott szerzeni, miköz- ul Berlioz áldatlan köz- őt s minden különö- zhang nélkül dolgozott

ÜGYVELETES SZERKESZTŐ

Turi Gábor
Telefon: 12-144

Nyerőszámok:
40, 54, 55, 61

NAPONTA. A Bő- pon 9000 hektoliter és Hajdú megyét ik a söröshordókat (KS)

PI KLUBKÖNYVTAR alkőre zöldség-gyű- állítást rendez szept- 5-9. között. Megte- 9-18 óráig.

Ék a győri szatir

ri járásbírósa, dr. ajos tanácsa pénteken hozott a győri szatír ben. Petrovics Zoltán nyúli lakos az idén an és márciusban a késő esti és az éj- rakkban munkából han- öket támadott meg. zatokat bántalmazta, k, akiket meg is erő-

A rendőrség nagy kezdte meg a nyomó- lakosság segítségével a tettest, aki legutób- tetéséből 1980 szept- ben szabadult.

óság Petrovics Zoltánt fegyházban letöltendő ígvesztésre ítélte és csak 8 évre a közügyek ásától is eltöltötte. A egyúttal elrendelte az zigorított őrizetét is.

tvényfejtők nyelvébe!

1981. augusztus 16-i n megjelent keresztrejt- yes megfejtés: Jai, de vissza sose járnék, nélkül mindig sirdogál- rintos könyvtalványt (F. Farkas Sándor (Deb- sossuth utca 57.), Vilma- (Debrecen, Bihari ut- Kovács Ernőné (Debrecen, Köves útca 6.), Papp Er- Debrecen, Bocskai tér 1.), Béla (Debrecen, Bethlen r. Orosz Andrea (Debrec- ar utca 27.), Varga Ibo- lás, Nyárfa utca 5.), Gu- ter Kokad, Rákóczi ut- h Jánosné (Hajdúszo- Bányás-Zsilinszky utca el Barnabás (Hajdúná- ssefény utca 44.).

keresztőség: Debrecen, telefon: 12-144 - Felíró- nt. egy évre 400 forint -

VILÁG PROLETÁRJAI EGYESÜLJETEK!

HAJDÚ- BIHARI

XXXVIII. ÉVFOLYAM
209. SZÁM
ÁRA: 1,80 FORINT
1981. IX. 6.,
VASÁRNAP

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

NAPLÓ

Fél- millióan

Most, hogy vége a nyárnak, s kezdődik a betakarítás a mezőgazdaságban, ismét diákok szorgoskodnak sok szövetkezetben, országsszerte összesen mintegy félmilliónyan. Alkalmuk van, hogy találkozzanak a munkával, amely szerves része a nagybetűs ÉLET-nek. Jó alkalom ez a fiataloknak arra is, hogy próbára tegyék erejüket, teljesíthetőségüket, hogy megbirkózzanak az időjárás viszontagságai- val. sárral, esővel, szél- lel.

Erre az erőpróba- r azonban elsősorban nem pedagógiai okokból van szükség. Közhasznú. és ma már nélkülözhetetlen tevékenysége ez a diá- koknak, immár 24. esz- tendéje. A nyári szünidő- ben évről évre részt vál- lalnak a mezőgazdasági munkákból; ki szakmai gyakorlatra jár egy szö- vetkezetbe, ki pénzt ke- res. E munkák haszna óriási. Az ősziéke is. Az idén - az időjárás miatt - korábban kezdődik a betakarítás, így szeptem- ber első napjaitól októ- ber végéig dolgoznak - a tervek szerint több mint félmillióan.

De miért van erre szükség? Nem képesek megbirkózni a feladattal az egyébként jól szerve- zett és gépesített termé- lőszövetkezetek, állami gazdaságok?

A szervezéssel, a gépe- sítéssel nincs baj. Egy mezőgazdasági dolgozó ma húsz ember élelmét termeli meg - ez talán jelzi, hogy a munka zö- méte gépek végzik. A ma- gyar mezőgazdaságban azonban az intenzív kul- túrák aránya magas, ezek termésének betakarítása pedig jelentős kézi mun- kát igényel. Ezt pedig nálunk - akárcsak a vil- gál más, hasonló gondok- kal küszködő országokban - csak külső segítséggel lehet megoldani.

Tavaly ősszel 489 764 diák vett részt az őszi betakarításban, s mint- egy 19 millió munkaórát teljesített. Röviden: a ké- zimunka-igényes betaka- ritás 25 százalékát ók vé- gézték el.

Az elmúlt évekhez ha- sonlóan a diákok az idén is elsősorban a gyümölcs és más kertészeti növé- nyek betakarításában se- gitenek. De rájuk vár a hibridkukorica-szedés egy része is, valamint a kom- bájnok után ók szedik a napraforgót, a cukorrép- t, a burgonyát.

Az idén mintegy 300- 350 ezer tonna szőlő, 800 ezer tonna alma, 200 ezer tonna paradicsom, 40 ezer tonna paprika, s más egyéb zöldség, gyümölcs betakarítását, szüretelés- sét kell elvégezni október végéig. Nem kis munka ez, még akkor sem, ha népes a diáksereg, amely, mint mondják, egykettő- re megeszi a munkát. Erdemes megteremteni nekik a legjobb feltéte- leket.

Minden eddiginél nagyobb a létszám

A Debreceni Tanítóképző Főiskola tanévnyitója

A Debreceni Tanítóképző Főiskola szombaton, szeptem- ber 5-én délelőtt tartotta tanévnyitó ünnepi tanácsülé- sét a Bartók Teremben. Az ünnepi tanácsülésen megje- lent és az elnökségben foglalt helyet többek között Nagy József, az MSZMP Központi Bizottságának munkatársa, Kolozsvári Zol- tán, a megyei pártbizottság osztályvezető-helyettese, Pa- ták György, a Debrecen vá- rosai pártbizottság titkára, Bózzai László, a Művelődési Minisztérium osztályvezető- helyettese.

A megjelenteket, vendége- ket és hallgatókat dr. Nagy Sándor főigazgató-helyettes

köszöntötte. Tanévnyitó ün- nepi beszédet Nyilas Viktor főigazgató mondott. Elmon- dotta többek között, hogy fokozódott az érdeklődés a főiskola iránt. A nappali és levelező tagozatra több mint 700-an jelentkeztek. Az első évfolyamra a főiskola 300 hallgatót vett fel, akik közül 131-en a levelező tagozatra fognak járni. A főiskola lét- száma ilyenformán csaknem 1300 fő.

Beszámolt az igazgató a főiskola lehetőségeiről. Gon- dok mutatkoznak a kollégiumi elhelyezés tekintetében, zsufozott a könyvtár. Szólt a személyi változásokról, kine- vezésekről, majd szólt az

új tanév legfontosabb tenni- valóit. Jó tanácsokkal látta el az első éveseket, majd is- mertette a főiskolai tanács döntését a kitüntetéses dip- lomák iránti kérelmek elbí- rálásáról. A tanács 50, 60, 65, 70 éves tanítói szolgálatért 41 arany, hat gyémánt, öt vas és három rubin díszokle- velet ítélte oda. Nyilas Viktor a tanácsülés nyilvánossága előtt mondott köszönetet az idős tanítóknak a nevelésügy szolgálatában eltöltött áldo- zatos munkájukért. Ezután a nyugalomba vonuló dr. Jur- csák Lászlóné főigazgató-he- lyettesnek átnyújtotta a főis- kola emléklapját.

Az új első éveseket dr. Földesi Béla főigazgató-he- lyettes eskette fel. Ezt kö- vetően Ködmön Anikó, a főis- kola KISZ-bizottságának titkára köszöntötte a hallga- tokat, majd Nyilas Viktor és dr. Molnár Lajosné, a Peda- gógus Szakszervezet megyei bizottságának titkára átadta a kitüntetéses diplomás taní- toknak a diplomákat és a jelvényeket.

A Debreceni Tanítóképző Főiskola kitüntetéses diplo- másainak névsora a követ- kező: Rubin: Kálmánchey Gáborné, Pök Ilka, Varga Irén. Vas: Balázs Anna, Do- bos Sándorné, Kusztos Sán- dorné, Szűcs Gyula, Tarpa- taly Greguska István. Gyé- mánt: Egeressy Gyuláné, Fenyves Kálmáné, Iványi An- talné, Karlaky Gyuláné. Keszthelyi Ferenc, Terney Magdolna. Arany: Ágoston István, dr. Balogh Zsigmond- né, Blaskó Béla, Bordás Jó- zsef, Borsós László, Cseky Lajosné, Dávid József, Dobsa Sándorné, dr. Fekesházy Csab-ánh, Hunyadi Béláné, dr. Ignáth Mihály, Károlyi László- né, dr. Kertész Lajosné, Kléri József, Kovács Katalin, Kóhalmi János, Kuti József, Losonczy Géza, Nagy Sán- dorné, Magi Zoltánné, Ma- cher Lajos, Mecskai István, Miskolczy Irén, Oláh Ernőné, Pásztor Rezső, dr. Porer De- zsoné, Pozsár Miklós, Ribái István, Rónai Gyuláné, Rubleczky Sándorné, Szabó Gézáné, Szabó Zoltán, Szal- kai Lajos, Szilágyi Lászlóné, Szöllösi Ernő, dr. Torda Ba- lázs, Torda Lajos, Török Imréné, Vári Lászlóné, Vida Anna, Zsilák Mihály.

A korszerűbbé vált körülmé- nyek biztositják az oktató- és nevelőmunka fejlődését is. Az idén bevezetésre kerül a szaktantermi rendszer.

Felújították az iskolát Bakonszegen

Szeptember elsőjén örömmel vették birtokukba a meg- szépült iskolát a bakonszegi gyerekek és a pedagógusok.

A felújítási munkálatokat az elmúlt év szeptemberében kezdte el a berettyóújfalui költségvetési üzem, és a most induló tanévre átadta rendeltetésének az épületet.

A munka során az intézmény két tanteremmel bővült. (Igy már csak egy osztály jár külön épületbe a nyolc tanulócsoportból). Felújították a tetőszerkezetet, a villanyhálózatot, a tanterem és a folyosó burkolatát, bevezették a vizet, és központi fűtést szereltek be.

A korszerűbbé vált körülmények biztositják az oktató- és nevelőmunka fejlődését is. Az idén bevezetésre kerül a szaktantermi rendszer.

1982 JÚLIUSÁBAN

ISMÉT KÓRUSVERSENY DEBRECENBEN

Debrecen város Tanácsa 1982. július 4-9. között tize- dik alkalommal rendezi meg a Bartók Béla nemzetközi kórusversenyt.

A verseny rendezője, a Kölcsey Művelődési Központ a napokban küldte el a meg- hívott kórusoknak a versen- ges feltételeit tartalmazó programfüzetet. Húsz külföl- di és harminc hazai kórust szeretnének vendégül látni gyermek-, ifjúsági, női, férfi- vegyes és kamarakórus kate- góriában, valamint folklor versenyekben. A Bartók Béla X. nemzet- közű kórusversenyt támoga- tják a Művelődési Miniszte- rium, a Magyar Zeneművé- szek Szövetsége, a Kórusok Országos Tanácsa, a Zenemű- kiadó Vállalat és a Népmű- velési Intézet.

lamennyi kötelező mű Ko- dály Zoltán szerzeménye. A találkozóon mintegy har- minc neves külföldi zenei szakembert hívnak meg. A városi tanács ezúttal is ösztönöz új művek komponá- lására: most Durkó Zsoltot kérték föl egy oratórium megírására, amely szintén Kodály tiszteletére készül.

A versenyt a Kodály-cen- tenárium jegyében bonyolít- ják le, ennek megfelelően va-

(Fotó: Kőszegi György)

A KIKÉPZÉSI PROGRAM SZERINT

Munkásör-lőgyakorlat Berettyóújfaluban

Ezekben a hetekben, hónapokban fokozott figyelm kísé- ri a munkásörseg tevékenységét. Ez nem véletlen, hiszen rövidesen - az elkövetkezendő esztendő januárjában, febr- uárjában - emlékezünk meg a munkásörseg megalakulá- sának huszonötödik évfordulójáról. Ha röviden jellemezn- akarnánk a testület tevékenységét, mindenekelőtt azt kell megjegyezni, hogy a munkásörseg tagjai a szó igazi értel- mében közéleti emberek, a politika aktív képviselői, meg- valósítói, védelmezői. Munkájuk elsősorban társadalmi, mozgalmi tevékenység.

A munkásörseg ugyanakkor fegyveres intézmény is, része a néphatalom egységes rendszerének. Az itt szolgáló- tot teljesítők rendszeres felkészítést, kiképzést kapnak, gyakorlatokat hajtanak végre, hogy magas színvonalon tel- jesíthessék önként vállalt kötelezettségeiket.

Lövés előtti koncentráció, pontos iránymeghatározás: jó vagy kiváló eredmény a következő

A kiképzési tervnek megfelelően szeptember 5-én, szom- baton a debreceni járási munkásörseg egyik egysége kom- plex löfoglalkozást tartott. A lögyakorlatot a munkásörök különböző fegyverekkel hajtották végre. A mostanit a ta- vaszi egyéni lögyakorlatok előzték meg. A foglalkozáson jelen levő Kruppa Károly, a munkásörseg megyei parancs- nokja a gyakorlat színvonaláról elismeréssel szólt. Jól szer- vezettnek, előkészítettnek minősítette. A főként hajdúdorogi, létavértesi, vámospécsi és polgári munkásörök vala- mennyi fegyverfajtában jó vagy kiváló eredményt értek el.

A lögyakorlatot végrehajtó munkásörök külön is értéke- lik teljesítményeiket (Fotó: Kalmár István)

Bányásznapl Ünnepség Hajdúszoboszlón

A 31. bányásznap alkal- mából rendezett ünnepsé- gben vettek részt pénteken Hajdúszoboszlón a szok munkáját mealtató be- Nagyalföldi Kólaaj- és szed után a kiemelkedő földgáztermelő Vállalat teljesítményt nyújtó dolgo- helyi üzemének dolgozói. Az ünnepségen ott voltak az Hajdú-Bihar megye és Haj- dúszoboszló vezetőinek, va- lamint a vállalat szolnoki

központjának képviselői. A Béke Gyógyüdülő szí- ngen vettek részt pénteken háztérmeben az olajbányá- este Hajdúszoboszlón a szok munkáját mealtató be- Nagyalföldi Kólaaj- és szed után a kiemelkedő földgáztermelő Vállalat teljesítményt nyújtó dolgo- helyi üzemének dolgozói. Az ünnepségen ott voltak az Hajdú-Bihar megye és Haj- dúszoboszló vezetőinek, va- lamint a vállalat szolnoki

(Fotó: Kőszegi György)

„A Szovjetunió nem törekszik erőfölényre”

Amerikai szenátorok sajtóértekezlete Moszkvában

MOSZKVA (MTI) Sajtóértekezleten összegezte Alan Cranston és Charles Mathias amerikai szenátor Moszkvában tett nem hivatalos látogatásának tapasztalatait. A Moszkvában akkreditált tudósítók találkoztak a két szenátor hangversenyén, ahol elmondta, hogy nem a kormányzat és nem is az amerikai szenátus képviselőiben látogattak el a Szovjetunióba. Látogatásuk célja az volt, hogy a jelenlegi feszült nemzetközi helyzetben felderítsék a szovjet-amerikai kapcsolatokat javításának lehetőségeit, tájékozzanak a vitás kérdésekben elfoglalt szovjet álláspontról. Bár hivatalosan nem képviselték az amerikai kormányt, tárgyalásaikat Washingtonban mindvégig figyelemmel kísérték, és tapasztalataikat be fogják számolni Haig külügyminiszternek.

A szenátorok Andrej Gromikó szovjet külügyminiszterrel, Nyikolaj Ogarkov marsallal, a Szovjetunió fegyveres erőinek vezérkari főnökével, a honvédelmi miniszter első helyettesével és Vagyim Zaglaginnal, az

SZKP KB nemzetközi osztálya vezetőjének első helyettesével folytatott megbeszéléseken áttekintették a két ország kapcsolatát érintő valamennyi kérdést, aláhúzták a szovjet-amerikai kapcsolatokat meghatározó szerepét a nemzetközi életben, Cranston szenátor kijelentette: bátorítónak találta, hogy a Szovjetunió kész az előfeltételek nélküli párbeszédre.

Reménykednek tekintik azt is, hogy a Szovjetunió nem törekszik erőfölényre, és csupán az egyenlő biztonság elve alapján megvalósuló stratégiai erőegyensúlyt kívánja biztosítani.

A megbeszélések szovjet részről hangsúlyozták, hogy elképzelhetetlen a korlátozott nukleáris háború, és hogy egy ilyen háborúban nem lehet győztese. Ezt a nézetet az Egyesült Államok is osztja — mondották a szenátorok. Ugyanakkor megismételték mindazokat az érveket, amelyekkel a Reagan-kormányzat a kétoldalú kapcsolat megromlásához vezető lépéseit próbálja igazolni.

A két szenátor az enyhülési folyamat és a SALT-megállapodások következetes híveinek nevezte magát, ugyanakkor megismételték, hogy a SALT-II szerződés ratifikálására annak jelenlegi állapotában nem kerülhet sor. Ezt az álláspontot a már jól ismert amerikai érvekkel próbálták indokolni.

Gromikó szovjet és Haig amerikai külügyminiszter tervezett találkozását az Egyesült Államokban nagy jelentőségűnek tekintik. Úgy vélik, hogy a személyes találkozó nem csupán a megismerkedésre nyújt alkalmat, hanem bizonyos „kölsőns indoklatlan aggódalmak” eloszlatására is — mondotta Cranston szenátor.

A látogatás során szerzett tapasztalataikat összegezte a két politikus kijelentette, hogy ha nem is derülne ki, de nem remény nélkül utaznak el Moszkvából.

A szenátorok európai körútnak tervezett állomása Bonn lesz, és várhatóan a jövő hét végén térnek vissza az Egyesült Államokba. (MTI)

A rendkívüli ENSZ-közügyülés szónokai elítélik a gyarmati politikát

NEW YORK (ADN). Pénteken este az ENSZ-közügyülésnek Namíbiával foglalkozó rendkívüli ülészakán megkezdődött az érdemi munka. Összesen 116-an jelentkeztek szószólóak, és pénteken 12-en kaptak lehetőséget véleményük kifejtésére. Válagynyi felszólaló elítélte a dél-afrikai kormány felfüldözö politikáját, és a Biztonsági Tanácsnak Namíbiával kapcsolatban 435-ös számú határozata végrehajtását szorgalmazták.

Paul Lusaka, az ENSZ Namíbia-tanácsának zambiai elnöke Dél-Afrika teljes — politikai, katonai, gazdasági és kulturális — elszigetelését követelte. Az Egyesült Álla-

mok bátorítja Dél-Afrikát, amelyek politikája veszélyezteti a világ békéjét és biztonságát — mondotta.

Abdullah Kamil, Indonézia ENSZ-nagykövete rámutatott: Dél-Afrika a legszörnyebbbebb fajüldözö politikát folytatja Namíbiában. Csak azoknak az államoknak a támogatásával teheti ezt, amelyek továbbra is fenntartják kereskedelmi és egyéb kapcsolataikat Dél-Afrikával. A nagykövet felhívta a világ-szervezet tagállamait, hogy ellenőrizzék hatékonyabban a Dél-Afrikával szemben fennálló embargórendelkezéseket (többek közt fegyver- és olajembargó) végrehajtását.

Az Angolt képviselő Ale-

xandre Rodrigues belügyminiszter felszólalásában hangsúlyozta, hogy Namíbia katonai megszállása polgárháborút eredményez. Rodrigues rámutatott: az Egyesült Államok vétója bátorítja Dél-Afrikát a dél-angolai területek megszállására.

A vitában meg felszólaló Agha Sahi pakisztáni külügyminiszter, az egyiptomi és a japán nagykövet úgyszintén elítélte a dél-afrikai fajüldözö politikát, és határozott intézkedéseket követelték Dél-Afrika ellen.

Az ENSZ-közügyülés Namíbiával foglalkozó rendkívüli ülészakája kedden folytatja munkáját, mivel hétfőn az Egyesült Államokban állami szünnnap van.

Megkezdődött a Szolidaritás kongresszusa

GDANSK (MTI). Szombaton délelőtt a lengyelországi Gdansk városában megnyílt a Szolidaritás szakszervezet kongresszusa. A megjelent közel 900 küldött teljes üléseken és szakközpontokban kidolgozza a szervezet programját, és szervezeti kérdéseket vitat meg. A tanácskozást két szakaszban rendezik. Az első rész várhatóan három napig tart.

A Lengyel Népköztársaság külügyminisztériuma nyilatkozatot tett közzé azzal kapcsolatban, hogy kongresszusára a Szolidaritás nem hívta meg a KGST-hez tartozó szocialista országok küldöttjeit, csak a Szakszervezeti Világszövetség meghívására szorították.

József Wiejacz külügyminiszter-helyettes megbeszélést folytatott a Szolidaritás országos egyeztető bizottságának képviselőjével. Tiltakozott amiatt, hogy a kongresszusra szóló meghívások nem felelnek meg a lengyel külpolitika elveinek, s főleg mert nem hívták meg a Lengyelországgal leginkább baráti kapcsolatban álló KGST-tagországok szakszervezeti központjait, viszont néhány szélsőségesen jobboldali irányultságú szakszervezetet igen. Mindez annak ellenére történt, hogy korábban már a Szolidaritás képviselői előtt világosan kifejtették a lengyel külpolitika elveit, és hangsúlyozták annak szükségességét, hogy ezeket az elveket a szakszervezetek nemzetközi tevékenységében tartásuk tiszteletben.

Ki ölte meg a bejrúti francia nagykövetet?

Mint ismeretes, négy fegyveres pénteken a libanoni főváros két szektorát elválasztó „zöld vonal” mentén megpróbálta kinyitni Louis Delamare francia nagykövet gépkocsijának ajtaját, majd miután ez nem sikerült, tüzet nyitott a nagykövetre. A diplomata a kórházban belehalt sérüléseibe.

A hírt követően azonnal számos elítélő nyilatkozat látott napvilágot. Francois Mitterrand francia elnök gyáva gyilkosságának nevezte Delamare életének kioltását. A francia külügyminisztérium közlése szerint a kormány felkérte a libanoni hatóságokat, hogy amilyen gyorsan és pontosan csak lehetséges, tájékoztassák Párizst a bűntény körülményeiről.

Mindeddig egyetlen szervezet sem vállalta magára a bejrúti francia nagykövet meggyilkolását.

Kurt Waldheim, az ENSZ főtitkára a francia kormány-nál fejezte ki mély megrendülését.

A békefenntartó szíriai haderők páncélozott járműve a Bahir kórház környékén — itt halt meg a francia diplomatata az ellene elkövetett merénylet után

Jasszer Arafat, a Paleszín Felszabadítási Szervezet elnöke a francia elnökhöz küldött táviratban ítelte el a gyilkosságot. Hasonlóan nyilatkozott Pierre Gemayel, a falangista párt vezetője is.

A rendőrség állítása szerint a gyilkosságoknál nincs politikai háttér, bár számos feltételes kering a merénylet indítékáról — így például az, hogy a szálak külföldre vezetnek. Libanonban — mondják helyi körök — nincs olyan politikai csoport, amelynek érdekében állt volna a nagykövet elrablása vagy meggyilkolása.

Hírügynökségi kommentátorok azonban felhívják a figyelmet: a gyilkosság nem egészen egy héttel azután történt, hogy Claude Chénys francia külügyminiszter Libanonban járt, ahol megbeszéléseket folytatott Jasszer Arafattal. Nem lehetetlen — e kommentátorok szerint — hogy a gyilkossággal a javuló francia-paleszín kapcsolatokat ellen kívánja valamely szélsőséges csoport tiltakozni.

Egyiptom:

Letartóztatások, tüntetések

KAIRO (MTI)

Szombatig több mint ezer embert tartóztattak le az egyiptomi hatóságok Anvar Szadat elnök radikális intézkedéseinek bevezetésekor, amelyekkel az ország belpolitikai életének „megtisztítására” készül. A kairói lapok egymástól eltérő számadatokat közölnek — az Al-Ahram 1100-at, az Akhbar al-Jom 1250-at —, a pénteki ismeretessé vált neveken kívül azonban egyikük sem említett újabb neves személyiségeket. Megerősítették ezzel szemben a korábban nyilvánosságra került tény, hogy az aktív politikai életben részt vevő ellenzéki személyeknek, valamint iszlám és kopt pap méltóságokon kívül a letartóztatások között van Mohammed Hasszanein Heikal, Nasser elnök egykori bizalmasa is, akit Alexandriából szállítottak Kairóba.

Valamennyi rendőri kézen levő személy ellen politikai pert indítanak, mégpedig azal a váddal, hogy „szították a vallási fanatizmust és a vallási közösségek közötti ellentéteket”.

A kairói sajtó az elnök tervezett intézkedéseit egyöntetűen „szepember 5-i forradalomként” harangozza be.

Pénteken, egy nappal az első letartóztatások bejelentése után Kairóban több mecsetből tüntető menetek indultak el, a karhatalom azonban minden megmozdulást megüldösztötte. Egy helyen könnyfakasztó gáz bevetésével semlegesítették a több ezres felvonuló tömeget. A tüntetések feloszlásakor újabb személyeket vettek őrizetbe. Az iszlám ellenek, amely az Izraellel kötött különbéke aláírása óta mind fenyegetőbb erőt képvisel Egyiptomban, az elmúlt napok rendőri intézkedéseinek egyik fő célpontja volt.

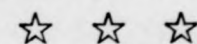

TODOR ZSIVKOV

70 ÉVES

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára és Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke levélben köszöntötte Todor Zsivkovot, a Bolgár Kommunista Párt központi bizottságának főtitkárát, a Bolgár Népköztársaság Államtanácsának elnökét, 70. születésnapja alkalmából.

Ugyanebből az alkalomból az Elnöki Tanács Todor Zsivkovot a nemzetközi kommunista és munkásmozgalomban, valamint a szocialista országok közösségében kifejtett internacionista tevékenységének, továbbá a magyar-bolgár kapcsolatok elmélyítésében szerzett kiemelkedő érdemeinek elismeréséül a Magyar Népköztársaság gyémántokkal ékesített Zászlórendjével tüntette ki.

Todor Zsivkov 1911. szeptember 7-én született a Szófia megyei Pravec községben. A Komszomolnak 1928-tól, a Bolgár Kommunista Pártnak pedig 1932-től tagja. 1934-től Szófiában, a párt kerületi szervezeteiben töltött be vezető beosztásokat. A második világháború idején, 1941-től tevékeny szerepet vállalt a hitlerista hódító és a bolgár monarchofasizma rendszer elleni harc szervezésében, 1944-ben, a győzelmes antifaszista felkelés napjaiban a fővárosi partizánegységek, harc csoportok irányítója volt.

A néphatalom megteremtését követően felelős párt- és állami posztokon tevékenykedett. 1945-ben a párt központi bizottságának pót-tagjává, 1948-ban pedig tagjává választották. 1950-ben lett a központi bizottság titkára, egy évvel később pedig a párt politikai bizottságának tagja. A BKP VI. kongresszusán, 1954-ben választották a párt központi bizottság-

nak első titkárává. A Bolgár Kommunista Párt legutóbbi, idén áprilisban megtartott XII. kongresszusán a BKP KB főtitkárává választották.

Todor Zsivkov 1945 óta országgyűlési képviselő. 1962 novemberétől a minisztertanács elnöke, 1971 júliustól pedig a Bolgár Népköztársaság Államtanácsának elnöke. Számos magas kitüntetésben részesült; megkapta a Szocialista Munka Hőse címet, több ízben tüntették ki Georgi Dimitrov Erdemrenddel, s 1971-ben a Bolgár Népköztársaság Hőse címmel jutalmazták. A békes egymás mellett élés, a demokrácia és a társadalmi haladás érdekében kifejtett nemzetközi tevékenységéért elismeréséül a többi között a nemzetközi Dimitrov-díj és a Békévilág-tanács Frédéric Joliot-Curie Emlékérem tulajdonosa a Lenin-rendnek és a Szovjetunió Hőse kitüntetésnek is.

Három számi

Aki egy átlagos reggel érkezik a bihari határállomásra — dolga nem akad —, al lamilyen kifejező jel törheti a fejét, hogy a ságot érzékeltesse. De öt percet vár, bebizony hogy teljesen felesleges zökkel bajlódnia, mert a kép teljesen meztelen. A már nem értezt meg kellemesen gető napfényben egymás után érkeznek nia felől a különböző tiszegő gépkocsik, és oldalról is sokan írnak a román — esetl volabb a bolgár — part felé. Egyszóval: már a turista szemlégalábbis a főidény-jelzi, a forgalom a még jócskán „idényköt” pet mutat.

A futó benyom azonban okosabb a berek segítségét hívni a biharkeresztési adat

Törökök és a vizum

Röviden a nagyvilágból

MADRID. Spanyolország és az Egyesült Államok között az új barátsági és együttműködési szerződés megkötéséről folytatott tárgyalások szakuticába jutottak. A felek az új szerződés megkötéséig a korábbi, öt éves időtartamra szóló egyezményt hosszabbították meg további nyolc hónappal.

VARSÓ. A lengyelországi Olsztytnban tízenkilenc nap után felfüggesztették okkupációs sztrájkjukat a helyi nyomdaipari dolgozók. Mint közölték, az akciót a „Szolidaritás” országos kongresszusának ideje alatt szüneteltetik, de ha az alatt sem teljesítik követeléseiket, akkor folytatják, sőt országossá teszik az okkupációs sztrájkot a nyomdaipari üzemekben.

LOS ANGELES. Különös születésnap ajándékot kapott pénteken, fennállásának 200. évfordulóján Los Angeles — az utóbbi tíz év legerősebb helyi földremegésének képeben. A csendes-óceáni epicentrumú rengés ötszél erősebb volt a Richter-skálán, és tízenöt másodpercig tartott. Személyi sérülésekről és anyagi károkról nem érkezett jelentés. Az AFP megjegyzi, hogy a földremegés mindössze egy órával az epicentrumtól 500 kilométernyire végrehajtott nevadai kísérleti nukleáris robbantás után történt. Geofizikusok véleménye szerint „erősen valószínűtlen”, hogy a két esemény kapcsolatban van egymással.

LA PAZ. Pénteken letette az esküt Celso Torrelio Villa tábornok, Bolívia új elnöke.

SZÓFIA. Az elmúlt három hónapban több mint 100 török állampolgár menekült — többségük a Marica határfolyón átkelve — Görögországba, és kért politikai menedéket. A Hüriyret című isztambuli napilap szerint a Görögországba menekült törökök száma az év végére elérheti az ezret is.

BELFAST. Egy brit katona életét vesztette, egy másik pedig súlyosan megsebesült szombaton hajnalban egy fegyveres támadás során, amelyet Belfast déli részén hajtott végre az ír republikánusok egy csoportja. A támadás nyilvánvalóan válasza a brit kormányfőnek a republikánus éhségstrájkok követeléseivel kapcsolatos határozatlan magatartására.

TEHERÁN. A teheráni rádió jelentette, hogy szombaton hajnalban behalt sérüléseibe Vahid Dasztergirdi ezredes, Irán országos rendőrfőkapitánya. Ezzel ötre nőtt a miniszterelnöki hivatal elleni múlt szombaton elkövetett merénylet halálos áldozatainak száma. A rendőrfőkapitányt vasárnap temetik Teheránban.

MADRID. Pénteken este Madridban, a spanyol minisztertanács ülését követően Ignacio Aguirre, tájékoztatósi államtitkár bejelentette, hogy a spanyol kormány nem szándékozik Spanyolország NATO-csatlakozása ügyében népszavazást rendezni. A bejelentésre azt követőleg került sor, hogy a Spanyol Kommunista Párt és a Spanyol Szocialista Munkáspárt kezdeményezésére országos tiltakozó kampány kezdődött az ország NATO-hoz való csatlakozásának megakadályozására.

BUKAREST. A román fővárosban szombaton közzétették annak a felhívásnak a szövegét, amelyet a XVI. nemzetközi tudománytörténeti kongresszus résztvevői fogadtak el. Csaknem 50 országból több mint ezer szakember üzenetében kifejtte: a világ tudói cselekvően hozzájárulhatnak a béke, a megértés, a kölcsönös bizalom és a nemzetek közötti együttműködés megszilárdításához, a világ nyugalalmának biztosításához.

LIPCSE. Negyvenhat kiállító ország és Nyugat-Berlin részvételével szeptember 6-án nyitja meg kapuit a lipcsei őszi nemzetközi vásár. Az NDK legnagyobb külgazdasági rendezvénye szeptember 12-ig tart nyitva. A vásár rendezői a világ 100 országából várják látogatókat.

BELGRÁD. Belgrábban befejeződött az európai agrárközgazdaszok harmadik kongresszusa, amelynek ötnapos munkájában 24 országból mintegy háromszázan vettek részt. A tanácskozáson központi témaként a kontinentális és egyes közteletti és országai mezőgazdasági fejlődésének okairól folytattak vitát.

WASHINGTON. A The New York Times szombati számában megjelent interjújában Haig amerikai külügyminiszter védelembe vette az Egyesült Államok dél-afrikai politikáját. Elsősorban feketefrikának szánva szavalt, azt igyekezett elhitetni, hogy a spanyol kormány nem a Dél-afrikai Köztársaság angol beavatkozását elítélő határozat megvétőzése, hanem „a végeredmény” alapján kell megítélni.

TEHERÁN. Szombaton este egy teheráni kórházban behalt sérüléseibe Ali Kudaszi ajatollah, az iszlám forradalmi bíróságok főállománygyűse, aki ellen a délelött folyamán pokolgépes merényletet hajtottak végre. Legfrissebb jelentések szerint a gyújtóbombát a főgyűsés vezetője alatti emeleten helyezték el. A robbantás súlyosan megsebesítette az egyikként gondosan őrzött épületet, amely a fegyveres erők vezérkari hivatalainak is otthon ad. Kudaszit agyszélhullal szállították kórházba, ahol megműtötték, de az operáció már nem tudott segíteni rajta.

Hárommillió utasra számítanak

Aki egy átlagos hétközi reggel érkezik a biharkeresztes határállomásra — és jobb dolga nem akad —, akár valamilyen kifejező jelzőn is törheti a fejét, hogy a kihaltságot érzékeltesse. De csak, ha öt percet vár, megbizonyosodik, hogy teljesen felesleges jelzőkkel bajlódni, mert közben a kép teljesen megváltozott. A már nem erős, de azért még kellemesen bizsergető napfényben ugyanis egymás után érkeznek Románia felől a különböző nemzetiségű gépkocsik, és magyar oldalról is sokan indulnak még a román — esetleg távolabb a bolgár — tengerpart felé. Egyszóval: a nap már a turista szezon — legalábbis a fődény — végét jelzi, a forgalom azonban még jócskán „idényközi” képet mutat.

A futó benyomásoknál azonban okosabb a szakemberek segítségét hívni. Vajon a biharkeresztes adatok utal-

Növekvő forgalom a biharkeresztes határállomáson

szágra. Szerencsére ez — mármint a sorállás — nem jellemző, függetlenül attól, hogy naponta akár öt-hatezer jármű is átlépheti a határt. A jobbára zökkenők nélküli

belépéssének az országba. Feltűnően nagy a lengyel rendszámú kocsik száma, rajtuk kívül főként magyarokat, románokat és csehszlovákokat látni. A helyi IBUSZ-kirendeltség dolgozói szaporán váltják a valutát, az egyik „főtörzs” pedig legalább nyolc nyelven adja az érkezőknek a legszükségesebb információkat. Még törökül is tud néhány szót mondani az Isztambulból érkező gépkocsij utasainak, akik láthatóan nagy tetszéssel fogadják. Egyébként vizumra várakoznak, de mintegy háromnegyed óra múlva ők is indulhatnak tovább.

Látszólag minden csendes tehát, de azért az idei nyár is hozott olyan eseményeket, amelyek a turizmus „árnyoldalai” összefoglaló címmel szoktunk emlegetni. Előfordult, hogy embercsempészeket lepleztek le, szaporodik a hamisított útlevelek száma, a „hivatásos” vagy „amator” csempészek, ügyeskedők is próbára teszik furfangjaikkal a határőroket és a vámosokat. Tegyük hozzá, ezeket a trükköket az utóbbiak is éppen eléggé ismerik. Naprakészben tudják, hogy mi a kurrens áru a fekete piacon. A lefoglalt cikkek skálája is ezekhez mérten széles: az elengedhetetlen propagandanyagtól a nutriáig terjed. (Utóbbit egy

Törökök és a vízigénylő lap

nek-e arra a forgalomcsökkenésre, amely miatt sok helyütt már-már elsziratók az egykor oly tekintélyes jövedelmét adó „turistaüzletet”.

A tetszetős, néhány éve épült állomásépület egyik szobájában Tokaji Vince szakszolgálatosokkal. Olvassa ugyan a kimutatást, de látszik, akár fejből is el tudná mondani.

Nálunk az összehasonlításból a tavalyi évet jószíval kihagyhatjuk — kezdő, hisz az ismeretes romániai intézkedések akkor jócskán visszavetették a forgalmat, okosabb, ha a megelőző évet vesszük alapul. Nos, 1979-hez képest mintegy harminc százalékkal nőtt a közúti forgalom, a csúcstól ismét a július és augusztus jelentette. A vasúton és a közúton együttesen idén várhatóan mintegy hárommillió ember lépi át a határt Biharkeresztesen. Arra is számítottunk, hogy az üzemanyagárak nemzetközileg jellemző emelkedése miatt a forgalom a vasútra terelődik át, de ez sem következett be. Augusztus 20-án például igen rövid idő alatt mintegy másfél kilométeres sor keletkezett, annyian akartak átkelni a szomszédos or-

szágba. Szerencsére ez — mármint a sorállás — nem jellemző, függetlenül attól, hogy naponta akár öt-hatezer jármű is átlépheti a határt. A jobbára zökkenők nélküli

Van valami elvámolni valója?

szoknya alá rejtve próbálták átsegíteni a határon.) A legtöbben — ezt bizonyítja a forgalom nagysága is — persze könnyű szívet lépik át a határt, azt hozzá magukkal, amit egy külföldi útról érdesnek. Az élményeket...

T. Szűcs József

A két csehszlovák fiatal gyalog jött (Iklódy János képel)

Építési napló

A tervező felelőssége

Aki gyakran utazik autóval Debrecenből Szoboszló felé, nap nap után láthatja emelkedni, újabb szintekkel gyarapodni a Tócsókert szüretelő háza. De így is kell lennie: jövő nyáron már megjelennek ott az első honfoglalók, már lesznek, akiknek igazolványukban lakcímként valamelyik tócsókerti utca szerepel.

Azonban építési naplónk második fejezetében még kívül maradunk a felvonulási épületek, munkagödörök, óriásdaruk és pánelszerelő birodalmán, egyelőre csak a tervezővállalat egyik irodájában beszélgetünk a lakótelepről. Ha az imént azt mondtam: szüretlik most a hétezer lakásos városrészt; akkor most azt mondanom: a kihordás a vajúds időszakáról faggatom a szülőket.

A szobában Boruzs Bernát építész, csoportvezető, a Tócsókert felelős tervezője, valamint egyik munkatársa, Filippinyi Gábor építész fogad. Ők ketten képviselik most a KELETTERV azon munkatársait, akik részt vettek a közös munkában.

Nem tudom, hogy az ország lakóinak hány százaléka él lakótelepen, de biztosan sok százezer azoknak a száma, akik — akár saját tapasztalatukból, akár közeli ismerőseik történeteiből — jól ismerik a „telepiek” gondjait-bajait. Mi tagadás: szidjuk az immár több mint tíz esztendőre egymás után épülő betonrengetegeket. Nem tetszik a házak színe, kifogásoljuk a lakások beosztását, felháborodunk a környezet sivársága miatt.

De mennyire felelős ezért az építés? Mi műlik rajta — minden, vagy semmi? Boruzs Bernáttól és Filippinyi Gábertől ezekre a kérdésekre szeretnék választ kapni. Természetesen az is érdekel: hogyan készül el egy lakótelep terve?

— Minden elől az általános rendezési terv kidolgozásakor — állítják mindketten. A falon függő képen mutatják, magyarázzák a mondatokat. A képen színes térkép, amely Debrecen és környékét ábrázolja. A színek jelentést hordoznak: látom, hol épülnek többszintes épületek, hová kerülnek a családi házak, mely területek maradnak zölden.

— Debrecen általános rendezési tervét 1970-ben hagyta jóvá a városi tanács. A Fényes udvartól, az első lakóteleptől a Tócsókertig ez a koncepció adta meg a fő kereteket.

— 1977-ben kaptunk megbízást, hogy készítsünk részletes rendezési tervet a Tócsókertre — a házigyári technológia alkalmazásával. Ha az általános rendezési terv a tervezés első lépcsője volt, akkor ez a második lépcső.

Igen, a tervezésnek ez az a szakasza, amikor elől, milyen is lesz a lakótelep. Milyen lesznek a házak — egyedi megjelenésükben és összhatásukban —, milyenek lesznek a kiszolgáló létesítmények, az üzletek, intézmények, milyenek lesznek a parkok. Az építészen tehát nagyon sok múlik.

De nézzük csak: valójában mi műlik rajta, mekkora szabadsága van az építész-

nek? Szabadság? A beszélgetésből kiderül: nem illik ezt a szót használni. Mert először is: a terület adott. Másodsor: a feladat nem az, hogy tessék tervezni oda emberek együttélésére, szórakozására, pihenésére alkalmas környezetet; hanem a lecke mindössze ennyi: tessék ott elhelyezni hétezer

lakást, s a hétezer lakáshoz tartozó közintézményeket, üzleteket, játszótereket, parkokat.

Na jó, jó, azért ne mentsük fel előre az építész. Hiszen hétezer lakást, az orvosi rendelőt, ABC-áruházakat, iskolákat, óvodákat és mindent, ami kell, ezerféle módon lehet megtervezni, kidolgozni.

Igen, ez így van, csak hogy a hétezer lakást házigyári elemekből kell elkészíteni. Pontosabban: a debreceni házigyári rendelkezésre álló elemekből. S a lehetőségeket számbavéve az építész szomorúan konstatálja — mindössze kétféle alaprajzú ház szolgáltatja a választékokat. Nincs mit tenni: esetleg majd a szintszámot variálja.

Csak nehogy meggondolatlanul tegye. Hiszen más egy lakás ára a négyemeletesben, más a tízemeletesben vagy a hatemeletesben. És az „OT-norma”, meg az „MGN” fedőnévű, a szakemberek által jól ismert szabálygyűjtemény kegyetlenül megrelázza a fantáziát. Egyedi megoldások a homlokzaton vagy a lépcsőházban? Legfeljebb csalafinta manőverezéssel, ha sikerül.

A terv tehát elkészül, minden belefér a keretbe, s még szépek is mondható a jövőendő lakótelep megálmodott, lerajzolt és maketten ábrázolt képe. S ekkor jön az újabb, most már az utolsó, végző fázis: a beépítési terv és a beruházási program megalkotása. Közben megváltoznak a szabályok (persze nem mindig, de a Tócsókert esetében így történt) — az OT-normát és az MGN-t (műszaki-gazdasági norma) ágazati keretek és makronormák váltják fel.

Az ágazati keret a gyakorlatban azt jelenti, hogy az orvosi rendelő és a bölcsőde nem akkor épül majd fel, amikor a környező házakban lakóknak szükségük lesz rá, hanem amikor az egészségügyi ágazatnak lesz elegendő pénze. (A két időpont persze egybeeshet, de a Tócsókertben — most így látszik — ettől nem kell tartani.) A makronorma a korábbi lakótelep-építések költségei alapján állapítja meg a ráfordítások felső határát, és míg sem törődik azzal, hogy itt kedvezőtlenebb a talaj, többbe kerül az alapozás; vagy azzal, hogy a (helyesen!) szigorúbb hőtechnikai követelmények teljesítése több pénzt kíván, mint a széláteresztő ablakok beépítése.

Nem marad más: takarékoskodni kell ott, ahol lehet. Kevesebb jut a parkokra, a játszótérre; az autók beton helyett salakon állnak majd. Esetleg nem minden akkor, és nem minden úgy épül, ahogyan a tervező eltervezte.

— Mi a garancia arra, hogy az annyi korlátozás, szabály tiszteletben tartásával megszervezett terv valóban megvalósul? — kérdezem Boruzs Bernáttól.

— Én ma nem tudom megmondani, hogy fog kinézni a lakótelep. A kivitelező vállalat technika, ha jónak látja, bármikor módosíthat az eredeti terven, nekem nincs hatásköröm, amellyel ezt megakadályozhatnám. Legfeljebb beleírom az építési naplóba, hogy a változtatással nem értek egyet.

A mi különleges építési naplónkba pedig máris belekerül: ezzel a helyzettel nem érünk egyet. Mert ha nem tetszik a lakótelep, végső soron megcsúszhat az építés, a tervezőt szidjuk. Pedig az elmondottakból — számomra legalábbis, — úgy tetszik: az építész inkább együttérzett érdemel.

Görbőblyi László

A John Deere Magyarországon

A héten Debrecenben megtartott nemzetközi növénytermesztési szimpozion külföldi résztvevői között volt Heinz Kuhnle, a világ-hírű amerikai John Deere mezőgazdasági gépgyártó cég területi igazgatója, aki immár hatodik éve irányítja a magyarországi ügyeket. Az üzleti kapcsolatokról, a házában szerzett tapasztalatairól kérdeztük.

— A John Deere teljes forgalmát tekintve mekkora partnernek számít Magyarországon?

— A John Deere 1980-ban 5,5 milliárd dolláros forgalmat bonyolított le. Magyarországon 2,2 millió dollárért vásárolt gépeket, eszközöket, az értékbeli részesedés tehát viszonylag csekély. Ennek ellenére Magyarországot potenciálisan nagy vásárló, fontos üzletfélnek tekintjük.

— Mikor alakult ki a John Deere és a nádudvari Kukoricás Ipari Növénytermesztési Együttműködés kapcsolata?

— 1972 decemberében kötöttünk szerződést a KITE-vel, amely szerint 1973 februárjában tizenhat teljes mezőgazdasági gépsort szállítottunk: traktorokat, kombájnokat és kiegészítő eszközöket. Akkor a KITE-nek még csak kilenc partnergazdasága volt. Azóta a nádudvari termelési rendszernek eladtunk többek között

300 kombájnt és 400 traktort. Legutóbb energiatakarékos talajművelésre alkalmas gépeket szállítottunk.

— Hogyan biztosítják a gépek karbantartását, javítását?

— Két konzignációs alkatrészraktárt üzemeltetünk — egyet Nádudvaron, egyet pedig Szekszárdon —, ezekből azonnal megszerezhetők a szükséges darabok. De ha kell, az általunk kiképzett szerelők is a gazdaságok rendelkezésére állnak.

— Milyen kooperációs kapcsolatok vannak a John Deere-nél a magyar vállalatokkal?

— Az elsők között voltunk, akik együttműködést ajánlottak magyarországi vállalatnak: a kecskeméti MEZŐGÉP 1975-ben már gyártott koprodukcióban tárcsás boronát. Tisztában vagyunk vele, hogy csak akkor maradhatunk a piacon, ha nem feledkezünk meg a viszontvásárlásokról sem. A napokban írjuk alá a KOMPLEX Kúlkerekedelmi Vállalat és a MEZŐGÉP Tröszt képviselőivel azt a szerződést, amelynek alapján az egész kardántengely-szükségletünket Magyarországról szerezük be. Az európai termelésünkhöz pedig lámpákat vásárolunk a Tungstamtól.

— Tudják-e hasznosítani a gépek továbbfejlesztésénél a nagy-

üzemi működtetés magyarországi tapasztalatait? Egyáltalán: mekkora összeget fordít a John Deere egy évben kutatásra és fejlesztésre?

— A KITE-vel nagyon jó a kapcsolatunk, a magyar szakemberek rendszeresen beszélgetnek tapasztalataikról, ami számunkra nagyon hasznos. A KITE gazdaságában van olyan traktorunk, amely mögött már több mint húszezer üzemóra van. A működésről, megbízhatóságról szóló információk igen nagy segítséget adnak. 1981-ben egyébként a John Deere kutatásra és fejlesztésre 283 millió dollárt fordít — ez gyakorlatilag minden munkanapon egymilliót elköltséget jelent.

— Az utóbbi években mind erőteljesebben betört a magyarországi piacra az International Harvester, a másik neves amerikai mezőgazdasági gépgyártó cég. Mit szól ehhez a John Deere?

— Természetesen nem nagyon örülünk az ilyen fejleményeknek. Tudjuk, hogy az International Harvester neves cég, de bízunk a saját erőnkben. Én biztos vagyok benne, hogy a világ legnagyobb, csaknem 140 éves hagyományokkal bíró mezőgazdasági gépgyártó cége, a John Deere meg tudja őrizni magyarországi piaci pozícióját.

G. L.

ÚSZÓ CSODA

Meglehetősen elcsépel- sonlat, de jobb nekem... Mivel áll, S mivel mi... Hosszúpályi és Monostor... Hosszúpályi lakossága...

A két község közötti... Hosszúpályi lakossága... Hosszúpályi lakossága... Hosszúpályi lakossága...

Jogos kérdés

Mit jelent egy közse... kosa számára egy ilyen... kosa számára egy ilyen... kosa számára egy ilyen...

Maga a mesterséges sziget... magasabb pontja természetesen... magasabb pontja természetesen... magasabb pontja természetesen...

Magasabb pontja természetesen... magasabb pontja természetesen... magasabb pontja természetesen... magasabb pontja természetesen...

Az elözetes számítások szerint... azonos mélységből hozza... azonos mélységből hozza... azonos mélységből hozza...

Az úszó szigeten a termelés... a szűkös energiakészleteit... a szűkös energiakészleteit... a szűkös energiakészleteit...

Az idegen nem a p... a bizonyos személyes... a bizonyos személyes... a bizonyos személyes...

Az idegen nem a p... a bizonyos személyes... a bizonyos személyes... a bizonyos személyes... a bizonyos személyes...

örök homályban. Am, ha va- laki mégis netán megkérde- né, kénytelen lenné neki a szintisza igazság bevallásá- val válaszolni: hallott-e már arról, hogy létezik helikopter- tesherszállítás is? Na, ugye!

Hátra volt vég az üvege- zés! Megyek megint a TŰZÉP- telepre. Kiválasztom a szép, színes, erős, ötmilliméteres üveget. Ebből leend a terasz két oldala. A mester előírása szerint összesen legfeljebb tíz- zenkét lapméternyi kell be- löle. A TŰZÉP azonban csak egész táblákat tud adni. Nem bibelődik mérethez. Különböztet is mit kezdene a sok maradék üveggel? Kez- den velem, amit tud a „magán- erős” építőtől! Így aztán én is azt kezdtem vele — amit sokan mások — kidobtam a szemétre közel négy (!) lap- méternyi finom, drága üveget. Persze darabokban. Azt már nem is mondok, hogy a telepről a hatalmas üvegeket nem lehet szakszerű módon, erre a célra rendszeresített járművel elszállítani, mert ilyen egyszerűen nincs. Viszi tehát mindenki, ahogy tudja.

— Ablakgittet el ne felejt- sen venni hozzá! — kötötte lelkemre a mester. Így aztán ezt a tételt a listán külön alá is húztam. — Abból mennyit vegyek? — Nem érdekes — felelte — Ide legfeljebb húsz-hu- szonöt kiló kellene, de úgy sem kap kevesebbet ötven ki- lónál. Úgy árusítják origi- nál bődönben.

— És ami megmarad, av- val mi lesz? — Megmarad. Mi lenne? Elteszi egy másik edénybe. — Másikba? Miért? Ott a saját bődönben.

A mester szánakozva mo- solyogt rám: milyen elhetet- len vagyok! Még azt sem tu- dom kitalálni, mi ebben a ráció! — A bődön jó lesz rézgá- licnak a permetezéshez! — Tényleg! — csaptam a homlokomba. Micsoda öröm megvenni ötven kiló gittet, el- használni a felét, a másik fel- lét üvegek rakni, hogy meg- maradjon egy nagy bődön permetlének, amellyel a tíz szőlőtökémet locsolgathatom! Hát ez tényleg nagyszerű!

— Csak nem tartja benne a mihaszna gittet? Kikölni per- se nem kell, áttesz másba. A bődönbe meg jöhet a gáléc! Olyan ez kérem, mint ócska gatyából az új turozacsko! — Így tettem szert egy kerti teraszra, meg egy permetező bődönre.

Bevallom, csöndes óráim- ban azért eltűnődöm egy ki- csi: milyen lenne a magán (erős) építkezés, ha még nem is szerepelne kiemelt feladat- ként? ... Taar Ferenc

— És ő honnan veszi, ha egyszér nines? — Már gyerekkoromban is azért vert anyád, mert foly- ton kíváncskodtál! — ne- vetett a szemembe. — Amit kér, az persze nem hivatalos ár. Rátész legfeljebb egy-két százast. Ő is jól jár, te is: nem kell sorban állani, ku- nyerálni, kétszer szállítani, időt pocsékolni.

Majdnem homlokon csó- koltam örömben! A fuvaros azonban, akivel egyezsére jutottam, másnap elfelejtett a telepre kijönni. Egyekes szerint lakodalom- ban volt és kötyagos lett a lova. Mások szerint aligha- nem jobb fuvarra tett szert, és hát pénz beszél, nem igaz? Lényeg az, hogy kezd- hettem mindent előlről, mert már péntek volt, és másnap- ra beígértek a betonozók.

Magán(erős) építkezés, alulnézetből

Szombat délre aztán vala- hogy megoldódott a gond egy része. Ez volt az első felvonás. Következett a terasz vázához szükséges vasanyag „magán- erős” beszerzése! Elő a lis- tát, lássuk, mit írt fel a mes- ter: gömbölyű vas is kell ne- ki, meg szögvas is, ilyen meg olyan méretben. A Vasudvar- ban sajnálkozva tárogatták a karjukat: colos vasat még csak tudnak adni, de szög- vasuk nincsen, nem is tud- ják, mikor lesz abból a fajtá- ból, amilyen nekem kellene. Ellenben menjek el a MEH- telepre, próbálkozom ott is. Hátha?

A telepen fiatal, bajuszos férfi fogad. A két kezén ha- talmas börkesztyűk. Látszik, hogy nagy munkában van, alighanem vasakat rak, csak éppen beszaladt valamiért az irodába és összefutottunk. Mondom neki, milyen szögva- sat keresek. Majd leesett az álla.

— Honnan tudta meg? — pislogott rám szaporán. — Mit? — néztem reá ár- tatlanul. Erre bölintott, jelentőség- teljesen köhintett és nyelt egyet, majd azt mondta: — Na, jó! Szóval, hány szál kellene? Ót? Jöjjön velem! Hátra kerültünk, átlépdel- ve mindenféle vasakon, ge- rendákon, bálákon és kötege- ken. Az udvar végében egy emelődaru morogva-hörögve markolászta, emelgette és rakta oldalra a nagy drótköte- geket.

— Amit keres — mondta a bajuszos — ott van alatta. Még tíz perc, amíg a daru le- szedi róla. — Nagyszerű! Bizalmasan és barátságos mosollyal fordult felem.

— Arulja már el, honnan tudta meg, hogy a daru éppen most szabadítja ki a szögva- sakat a drót alól? — Mélyen a szemébe néztem, előzőleg körül pillantva, nem hallja-e más; — Tudja, mi az az intuíció? — Micsoda? — néztem rám ijedten. Megismételt. Erre hosszan bógotott.

— Ertem. — mondta —. Hát akkor válassza ki, ami- lyen kell. Én majd félrera- kom. Fél óra múlva lehet érte jönni. — Kösönöm. Fél óra mul- va itt leszek a kovással. Ez déli tájban történt.

A telep zárójára előtt nem sokkal — már kezdett lefele csúszni a nap — még fogal- mam sem volt, hogyan kerül ki onnan a kellő intuícióval fölfedezett és félrerakott vas. Amikor ugyanis meg- kérdeztem a teher taxisoktól, majdnem kinyújtózták rám a nyelvüket: hogy képzelek én olyat? Hatméteres darab- bokat föl sem tehetnek! Fo- gadjak olyan tehergépkocsit, amelynek a raktere külön nagy bődönbe. Oh én balga!

Hogyan is nem jöttem rá ma- gamtól! Hát, persze: fölfo- gódoz egy négy- vagy ötnónás kocsi, hogy elszállíthassam a legfeljebb húsz kilónyi vasat, amelynek mindössze az a vétké, hogy hatméteres az istenadta mind egy szális, s emiatt közönséges járgányra föl nem tehető a törvény er- telmében. — Idehallgasson! — sügta egy taxis — Rakja fel a saját kocsijára. Van csomagtartó- ja? Na, akkor tegye csak fel. Arra az egyre vigyázzon, hogy vagy későn éjél, vagy na- gyon korán, hajnalban száll-ítsa, amikor még alusznak az ellenőrök.

Eredeti megoldást kínált a bajuszos a telepen: — Ketté kell vágni! — Hát, persze. Kolumbusz tojása! Maguk elvágják? — Mi? — néztem rám sér- tődve, amiért így lecsökken- tettem a telep dolgozóit — Végül, hogy miként juttott el a tethelyre a hatméteres szögvas rakomány — ketté- vágás nélkül! — maradjon

Kira utánanézett, és Rumata pontosan tudta, hogy mit gondolt. „Nem tudom, talán ördög lehetsz, vagy az isten fia, de ha nem térsz vissza, akkor én meghalok”. És a lány hallgatásáért Rumata végtelenül hálás volt, mert most roppantul nehezére esett elmenni, mintha napstótte, smaragdöld partról bűzös pocsolyába ug- rana fejést.

Rumata lopakodva igyekezett az arkanari püspök kancelláriájá felé. Városi polgárok szűk kis udvarain settenkedtek keresztül, krumplicorok között mászott négykézláb. Mégsem sikerült elkerülnie a fekete had- nép éber szemét. Miután kiért a személtérakóhoz veze- tő keskeny, szűk sikátorra, két komor szerzetesbe ütközött.

Megpróbálta kikerülni őket, a barátok azonban ki- húzták kardjukat s útját állták. Rumata kardjai mar- kolatához kapott, mire a szerzetesek három ujjukat szájkukba dugva fűtlyentettek, segítséget hívtak. Ru- mata lassan hátrált, de hirtelen egy jelentéktelen arcú, kicsiny, fúrge emberke ugrott ki elébe.

Nyilvánvalóan a figyelésemmel megbízott besűgó, gondolta Rumata. És még nem is leplezi magát túlságo- san. Körütekintő az arkanari püspök. Kíváncsi vagyok, vajon inkább tőlem félt vagy engem félt? — A mellékutca kihalt volt. De már halkán megcsikor- dultak a spaletták, csapódtak az ajtók, félnék sugdoló- zás hallatszott. Egy félíg elkorhadt kerítés mögül kiha- jolt egy elcsigázott, sovány arc.

— Bocsánatot kérek, nemes don, meg egyszer bocsá- natot kérek. Nem árulná el, mi történik a városban? Kikussz kovács vagyok, a műhelybe kellene mennem, de félek... — Ne menj — tanácsolta Rumata. — A szerzetesek nem ismerik a tréfát. A királyi nincs többé. Don Reba uralkodik, a Szent Rend püspöke. Úgyhogy maradj vesz- teg.

A mester számol. Mé- reget. Firkál egy papírlapra. A végén kinyilatkozik: — Három köbméter sóder, meg tíz mázsa cement kell hozzá! — Rendben van. Megve- szí? — Megvehetem, de akkor magának többre kerül: idő, munka az is — pénz! — Azt hiszem, ekkor követ- tem el a műhibát: magamra vállaltam a teraszhoz való anyag beszerzését. Elvégre, mi az? Manapság már csak bemegy az ember a megfe- lelő telepre, kér és kap, fizet és elviteti. Egyszóval: meg- támogattam bizonyos vállalko- zásomban az a tudat, hogy a magánépítkezést újabban ki- emelt módon és sokoldalúan támogatják: ezt látni, halla- ni, olvasni.

Nosza, megyek a szobos- lói TŰZÉP-hez. Mondom az eladó asszonykának, mi kell. Föl sem néz a papírijából, úgy válaszol: — Csak a jövő héten tud- ja kiszállítani a Volán!

— De hiszen még csütör- tők van — próbáltam érvel- ni — jön a hét vége, ilyen- kor tud az ember valamihez kezdeni... — Sajnálom. Esetleg fo- gadjon fuvarost. — Jó. De, mit gondolt, mennyivel lesz az drágább? — Nem lesz drágább, ha- nem olcsóbb. — Azt hittem, tréfál. Vala- melyes ismereteim már van- nak e téren, a fuvarosok köz- tudottan nem szívbjajosak. A nó, látva zavaromat, meg- magyarázta a közgazdasági rejtélyt.

— Az a helyzet, hogy ne- künk szerződésünk van a Volánal. A szállítási köté- dik ahhoz, ahogy a vagonnal ér- kezik. Ott a kirakás, aztán a felrakás, a kiszállítás, szó- val — És a fuvarosnál nem ugyanez a helyzet? — Nem, mert ők innen a telepről viszik a sódert. Ce- ment egyébként momentán nincs is, csak sóder.

Így aztán egyelőre nem vettem semmit. Cement nél- kül úgy sem lehet betonozni. Ráadásul miért fizessek két fuvar, két külön szállítá- sért? — Nem úgy kell azt csin-álni, öregem! — ölelte át a vállamat egyik régi ismerő- söm, és cinkosan hunyorított hozzá a szemével.

— Fogsz egy fuvarost — sügta félszáljal — megmon- dod neki, hogy mi kell, erre ő megmondja az árát, és ha megfelel neked, már viszi is. — Cementet is, sódert is, mindent? — Persze!

NEHEZ ISTENNEK Lenni... — Nem akarok nézni — mondta a lány, és elrejtet- te az arcát. — Nem akarok megint sírni. — Nahát! Néhány karcólás! Semmiség... A legször- nyűbb már elmúlt. Legalábbis mi kettők számára. De vannak igen derék, nagyszerű emberek, akik számára ez a rémség még nem ért véget. És nekem kötelességem segíteni rajtuk. Kira nagyot sóhajtott, megcsókolta a férfi nyakát, és szelíden kiszabadította magát. — Jöj haza ma este — kérte. — Hazajössz? — Okvetlenül! — felelte hevesen Rumata. — Korá- ban jövök, és valószínűleg nem egyedül. Ebédre várj. — A lány félre vonult, leült egy karosszékre, kezét tér- dére tette, s nézte, hogyan öltözik Rumata. Ő pedig, orosz szavakat mormolva, felhúzta csegettűs nadrá- ját, újra felvette az áldott páncélinget, és végül kétség- beesve mondta: — Kicsikém, értsd meg hát, hogy mennem kell! Mit tehetek? Feltétlenül mennem kell! Kira váratlanul, elgondolkozva így felelt: — Néha nem fér a fejembe, miért nem versz. Rumata, aki már begombolta dús csipke-nyakfodros ingét, mozdulatlanul meredt. — Hogyhogya miért nem verlek? — kérdezte zavart- an. — Hát lehet téged verni? — Te nem egyszerűen jó szívű, derék ember vagy — folytatta a lány, aki oda sem figyelt —, hanem nagyon különös is. Valóságos arkanyal... Melletted bátor va- gyok. Most is bátor vagyok... Rumata odalépett hozzá, felsebzett ajkával erősen sajón csókolta, azután levette kezéről a vas karpere- cet, s átnyújtotta. — Tedd fel a bal csuklódra. Ma bizonyára már senki sem jön hozzánk, de ha mégis jönne, mutasd meg ezt.

TAVASSZAL A FÓLIA ALATT

DOHÁNY

GÉP SEGÍTI
A DOHÁNYTÖRÖKET

VÁLOGATÓK

SZÁRAD A DOHÁNY

MA MÁR
NEM ELÉG
A NAP ENERGÍJÁJA

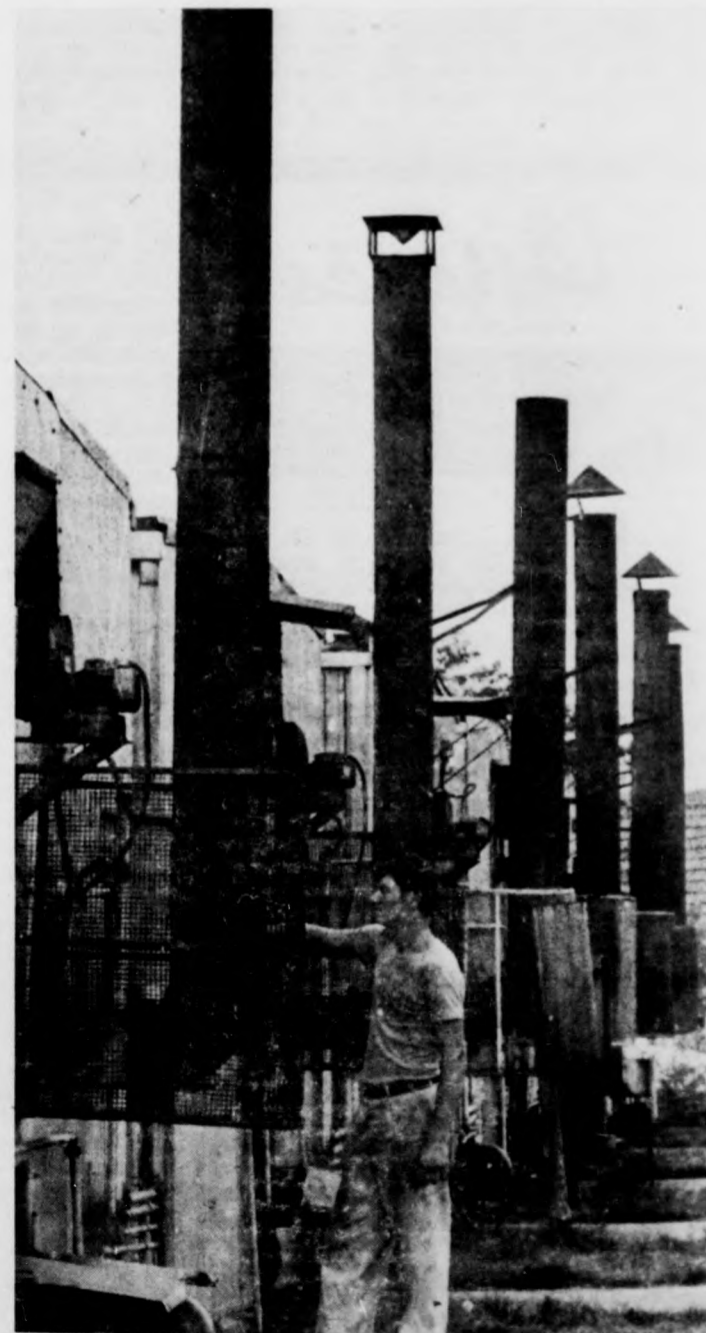

Dohány: szenvedély és ragaszkodás. Nem az a fajta mámor, amit egy felkinált slukk ígér a dohányzás lehetőségétől megfosztott embernek, hanem annál is több. Kiterjesztett szárnyú madár dacol úgy jéggel, széllel a fiókák fölött, ahogyan a dohánytermesztő aggodalma szálaival befűdi az ültetvényt. A palánta korút ugyanúgy, mint a részegítő virágillatban lubickolót. Hiszen megszámlálhatatlan veszély leselkedik erre a zöld méregre (amit az ember csodamód kegyeibe fogadott) egészen a vegyi konyha, a fermentáló tornácáig, vagy talán még azon túl is. Nagy nap volt mindig a termelőnek, amikor a szekérre rakott hasas bálákkal végre elindulhatott az átvetőbe. Nagy nap, bár koránt sem olyan nagy „dohány”, mint amiről a legendák szóltak...

Fortély és virtus a neve. Benne van a csinytevő suhanc, a bújva slukkoló s a kukás, amint túljár a finánc eszén. Mert nem niagarázott ám úgy mindig a finom, kész cigaretta, mint napjainkban! S a tű, a nyílbeszőszerű dohányfüző szerszám nemegyszer gazdája ellen fordult: a hatóság embere a szalmakazalba, a trágyadombba, de még a nádtetőbe rejtett szűzdohányt is kikapintotta vele. Na és a dugdosott dohányvágók! Hány került vajon belőlük múzeumba?

Dohány: fáradtságos, veritékes munka. Akkor is, ha a vegyszerek, a gépek sokat segítenek. A dohánylevelek milliárdjai ma sem nélkülözhetik az emberi kézzel való közvetlen érintkezést. Cigaretteként való létük is izgága, serény, tapogató, telhetetlen emberi ujjak között ér véget.

Iklódy János képriportja

„Nem akartam
táncosnő
lenni”

PORTRÉ
BARANY
ANNÁRÓL

A múlt évadban hírt kapta a figyelmet, a „Nem akartam táncosnő lenni” című táncjáték sors” jelképes szerepét colta bravúrosan. Aki más előadásokon meg a szemével a tánckarba hatta, hogy az operában sem fog ki rajta. Egyszer kiugró teljesítménye Lumpáciusz Vagabundában tette fel a kor egyik bohóc szerepét tünő megoldásával. A gátóság táncari tagbántáncosnő nevezte ki a vődjbizottság az egyik neki ítélte. Nem emlékszem rá például, hogy kapjon dívjait! A több vendégmégíhvást és csábították Budapestre. Ahogy mondani szokták megpendült neki.

Baranyi Annának Huszonkét éves, évadját kezdi a Csokonai Színházban.

Kérdezem, hogyan valaki színházi táncosnő?

— Gondolom, más úton. Én Aszódo tam, de éppen úttörő voltam, amikor a mi Balettintézet a tervben meghirdette a fűzést. A szüleim úgy vittek ingben, nyakkendőben, vésztel vizsgára. Ezerpesti és hatszáz vidéki jelentkezett. Két vidéki tek fel, az egyik én. Alig múltam tíz éves, Budapestre kerültem, lettintézet kollégistaként. Jól ment volt, de a klasszikus sehogy sem izlett. Én év után ott akartam a zetet hagyni, de Kunlebeszél róla, mondva aki hat évet végez, a művész oklevelet kap, nem akartam táncosnő lenni. Aztán mégiscsak ma 1976-ban Kaszás Annyához hívták a Csokonai Színházhoz szerződtem. Tizenöt voltam, a szerződés édesanyám írta alá.

— Tehát mégiscsak táncosnő lett...

— Még nem tudom megbánom-e. Szeretek táncolni, szeretek táncolni. Noha nem mindegy, hogy milyen műfajhoz kapcsolódok, én egyformán élvezem a prózát, az operát, az operettet. Csak hát a mi pályaszavirág életű.

Emlékeztem „A szerepére. Vagy az egy volt a sok közül”

— Természetesen nem kiemelkedő esemény, a lópontja a pályámnak. Egy táncjátékban az első szerep kaptam. Meddig a szerencse hozzá, az a kollégisták, akikre az első osztást osztották, terhelte ezért a szerep teljesítését. Nagyon örültem és gondosan készültem. Rengeteg segítséget kaptam Malonyai Natálya vezetésével, a különpróbát tartott nekem Lumpáciusz Vagabundához. A nagy-nagy keltettük életre Frigyes dével és Aczél Tamás Tündével egyként a kus Péterben már volt kettősünk, sőt most ny együtt kaptunk feladat

„Nem akartam táncosnő lenni”

PORTRÉ BARANYI ANNARÓL

A múlt évadban hívta fel magára a figyelmet, a Carmen című táncjátékban „A sors” jelképes szerepét táncolta bravúrosan. Aki ezután más előadásokon megkereste a szemével a tánckarban, látta, hogy az operettstílus sem fog ki rajta. Egész évi kiugró teljesítményére a Lumpáciusz Vagabunduszban tette fel a koronát az egyik bohóc szerepének kitűnő megoldásával. Az igazgatóság táncári tagból magántáncossal nevezte ki, a nádorjízizottság az egyik díjat neki ítélte. Nem emlékszem, volt-e rá példa, hogy táncos kapjon díjakat! Nyáron több vendégmeghívást kapott és csábították Budapestre. Ahogy mondani szokták: megpendült neki.

Baranyi Annának hívják. Huszonkét éves, hatodik évadját kezdi a Csokonai Színházban.

Kérdezem, hogyan lesz valaki színházi táncosnő manapság?

— Gondolom, mindenki más úton. Én Aszódon laktam, de éppen úttörőbörbör voltam, amikor az Állami Balettintézet a televízióban meghirdette a felvételt. A szüleim úgy vittek úttörőingben, nyakkeendőben a felvételi vizsgára. Ezer buda-pesti és százszáz vidéki gyerek jelentkezett. Két vidékit vettek fel, az egyik én voltam. Alig múltam tízéves, amikor Budapestre kerültem, a balettintézet kollégiumában laktam. Jól ment volna a tanulás, de a klasszikus balett sehogy sem ízelt. Emiatt öt év után ott akartam az intézetet hagyni, de Kun Zsuzsa lebeszélte róla, mondván, hogy aki hat évet végez, az táncművész oklevelet kap. En nem akartam táncosnő lenni, aztán mégiscsak maradtam. 1976-ban Kacsás Annamária hívására a Csokonai Színházhoz szerződtem. Tizenhét éves voltam, a szerződésemet az édesanyám írta alá.

Tehát mégiscsak táncosnő lett...

— Még nem tudom, hogy megbánom-e. Szeretem a színházat, szeretek táncolni. Noha nem mindegy, hogy milyen műfajhoz kapcsolódik a tánc, én egyformán élvezem a prózát, az operát, az operettet. Csak hát a mi pályánk tisztavirág életű.

Emlékeztetem „A sors” szerepére. Vagy az is csak egy volt a sok közül?

— Természetesen nem, az kiemelkedő eseménye, fordulópontja a pályámnak, hiszen egy táncjátékban az egyik főszerepet kaptam. Félig-meddig a szerencse segített hozzá, az a kolléganőm ugyanis, akire az első szereposztást osztották, terhes lett, ezért a szerep teljesen rám háruult. Nagyon örültem neki és gondosan készültem rá. Rengeteg segítséget, ötletet kaptam Malonyai Nanitól, a tánckar vezetőjétől, aki sok különpróbát tartott nekem. A Lumpáciusz Vagabundusz bohócáit is nagy-nagy kedvvel kellett életre frigyessitünderéval és Aczél Tamással. Tündével egyébként a Muzikus Péterben már volt egy kettősünk, sőt most nyáron is együtt kaptunk feladatot Szé-

kesfehérváron a Lüsztréban.

A beszélgetés során többször is felröppen a féltelen szó. Mitől félnek a táncosnők?

— Elsősorban a sérüléstől, a balesettől, akárcsak a sportolók. Másodsorban az idő múlásától, amely feltartóztathatatlanság, s a fiatalító szert még nem találták fel. Negyvenkét éves koromban én már nyugdíjas leszek... Egyeseknek nagyon kell vigyáznuk az évessel. Én szerencsére ehettek bátran, nem hióm. Bevallom, szeretek enni, szeretek főzni, nem is lenne baj, ha még egy pár kilót felszednék. Kockázattal jár a gyerekzsűlés is, hiszen a táncosnőnek utána vissza kell nyernie eredeti alakját. De én nagyon akarok gyereket, ha férjhez megyek, szülni fogok.

Érdekelne, hogy vajon a színházban megbecsülnek-e a táncosokat? Vajon a színészek és a táncosok kategóriába tartoznak?

— Nem, a színházban nincsenek ilyen belső kategóriák, megkülönböztetések, ott egyenlőség uralkodik, illetve mindig a pillanatnyi teljesítmények döntenek. Az előítélet inkább a színházon kívül érezhető még. Színházi táncosnő — ennek a fogalomnak sokáig melléközönje volt és mára is maradt belőle valami. Nagyon kell tehát vigyáznunk magunkra, mert kétszeresen is reflektorfényben állunk.

Milyen egy táncosnő munkanapja?

— Ha teljes lendülettel megindul a „színházi üzem”, akkor délelőtt tíz órától balettpróbával kezdjük a napot, aztán termi vagy színpadi próba következik kettőig, fél háromig. Este hattól már megint a színházban kell lennünk, mert hétkor kezdődik az előadás. Még szerencse, hogy ez nem mindennap van így. Szabad időmben olvasok, kerestretjvényt fejtök, s ha kedvem tartja, jótát főzök. Ha időm van, megnézem kedvenc csapatom, a D. Dózsa vízilabda-mérkőzéseit.

Kikkel dolgozott legszívesebben?

— Utánozhatatlan stílusú, különleges, rendkívül temperamentumos nő Somoss Zsuzsa, aki a Maya táncait tervezte és tanította. Táncosnő példaképem pedig Pongor Il-dikó, akinek a stílusát, munkáját, egyéniségét nagyon kedvelem.

Baranyi Anna tehát a jó értelemben vett karrier utárra lépett. Vajon ebben nincsenek-e veszélyek?

— De igen! Tudom, hogy amilyen gyorsan felfigyeltek rám, ugyanolyan gyorsan el is ejthetnek. Már a nyáron csábítottak Pestre, de én egy darabig nem gondolok rá, utána sem néztem az ajánlatoknak, már csak azért sem, mert nem akarok a Csokonai Színház vezetőinek bizalmát visszaélni. Vendégszereplést persze szívesen vállalom. Szirmai Béla hívott egy tévé-műsorába, Moravec Le-

vente pedig egy filmjébe szerepelni. Debrecenben jól érzem magam, bár a lakás-gondom nincs megoldva. Nagyon várom, hogy felépüljön a Csokonai Színház épülete, mert ott mégiscsak más a légkör.

Szót váltunk a jövőről is. Az év feladatait még nem ismeri, csak azt tudja, hogy a Carmen műsoron marad. Ha alkalom kínálkozik, ha felkéri, szívesen tanít egy-egy táncot az iskolákban szalagavatóra, gólyabálra. De táncotárny, koreográfus nem akar lenni.

— Ha kiöregszen, nagymama szeretnék lenni. Tudom, évek során elsajátít annyit a sok táncosnő a színházban az színészi mesterségből, hogy később kisebb szerepet nyugodtan elvállalhat. Én nem vágyom rá, annál kevésbé, mert nem tudok jól beszélni. Az én kifejező eszközőm a tánc!

Igen, maradjunk a jelen-nél, hiszen Baranyi Anna pályája még most ível felfelé.

Bakó Endre

Eszperantó tanfolyamok

A debreceni eszperantisták vezetősége az 1981–82-es tanévben is rendez eszperantó nyelvtanfolyamot az egyetemeken, a főiskolákon, továbbá mindazokban az iskolákban és munkahelyeken, ahol legalább tizenöt jelentkező akad. Tanfolyam indul a központi eszperantó csoportnál, a Vasutas klubkönyvtárban a Petőfi tér 6. szám alatt is. A tanfolyamokat felsőfokú nyelvvizsgálóval rendelkező oktatók tartják.

Közismert, hogy az eszperantó a legkönnyebben elsajátítható nyelv, mert kiejtés-fonetikus, nyelvtana kivéteket nem ismer, magában foglalja a nemzetközi szókincset, szókészletének lehetősége igen gazdag. Az eszperantó egyetlen tanfolyam alatt a beszédkézség fokán el lehet sajátítani. Az új tanévtől kezdve egyébként az eszperantó a középiskolákban második választható idegen nyelv lesz.

Az alsófokú nyelvvizsgálóval rendelkező eszperantisták és családtagjaik részt vehetnek a kedvezményes bel- és külföldi kirándulásokon.

Az eszperantó nyelvtanfolyamokon a tanítás szeptemberben kezdődik. A tanfolyam díja egész évre 300 forint, diákoknak és nyugdíjasoknak 200 forint.

Kellő számú jelentkező esetén levelező tanfolyamot is indít a területi csoport. Jelentkezni lehet az iskolákban, a szakszervezeti bizottságoknál. Érdeklődni levélben a megyei eszperantó bizottságnál lehet (cím: Debrecen, 4010 pf. 61.).

ÉGERHÁZI IMRE: VIRÁGOK

DEBRECENI KIADVÁNYOK

1

Párbeszéd Debrecenben

A közelmúltban másodikára hívta párbeszédre Debrecenbe a közművelődés munkáit, köztük kutatókat, oktatókat, irányítókat a megyei művelődési központ. Az áprilisban megtartott tanácskozás ezúttal a közösségekről, a közösségi művelődésről folyt. Mint emlékeztetés, a tanácskozás fő referátumát Csák Gyula író tartotta. Embri közösség — közösségi ember címmel, a második előadás pedig Csepeli György nevéhez fűződik, aki közönség és társadalomtudomány címmel adta elő gondolatait. A Művelődéskutató Intézet ismét kiadta a tanácskozás anyagát. Az előadásokat a hozzá-

szólásokat pedig a helyszíni magnetofon-felvételek alapján. Így aztán képet alkothatnak maguknak azok a közművelődési szakemberek is a tanácskozás tartalmáról, akik valamilyen oknál fogva áprilisban nem lehettek jelen a vitán. A hozzászólók között találjuk Konfár Sándort, Udvardi Lakos Endrét, Tiba Imrét, Soós Pált, Szász Jánost, Szívós Józsefet, Csepeli Györgyöt, Durkó Mátyást, Köpf Lászlót, Cserepes Ivánét, Girassek Károlyt, Szabó Lajost, Kővári Mariát, Horváth Attilát, Harangi Lászlót és Vitányi Ivánt.

A kiadvány közli a műhelybeszélgetések lejegyzését is, így Kormos Sándor, Lovas Tünde, Maróti László, Sz. Szabó László, Tar Károly és Vitányi Iván beszámolóját. Mint ismeretes, a tanácskozás zárózatát Kormos Sándor, a Művelődési Minisztérium főosztályvezetője mondta. Bejelentette többek között, hogy a Párbeszéd elnevezésű közművelődési tanácskozás harmadik fordulójára 1983-ban lesz Debrecenben.

2

Vezető az irodalmi kiállításhoz

Ez év januárjában nyitották meg Debrecenben, a Vénkertben az Irodalmi Múzeumot. A Déri Múzeum irodalmi gyűjteményének és állandó kiállításának az egykori Borsos József villa ad otthont. Ennek idején a megnyitó ünnepségen olyan sok érdeklődő gyülekezett, hogy nem is tudott mindenki bejutni az ünnepi eseményre. Ez a nagy érdeklődés is indokolta, hogy Debrecen és a magyar irodalom címmel a múzeum vezetőt készítsen az állandó irodalmi kiállítás-hoz. Az ismertető a napokban hagyta el az Alföldi Nyomdát.

Előljáróban a Borsos-villáról tudhat meg az érdeklődő egyet-mást, majd a kiállítás koncepcióját ismerteteli Keresztény Várhelvi Ilona, a vezető írója. Ezután a kiállítás szerkezetének, hármastagosságának megfelelően részletes leírást kapunk a kiállított anyagról. Az ismertető egyúttal megrajzolja Debrecen irodalmi múltját, a fejlődés ivét. Taglalja egyes kiemelkedő íróknak a város-hoz való viszonyát, művelődés-és irodalomtörténeti jelentőségét. A kiadványt gazdag képanyag teszi vonzóvá, érdekessé.

Sümei Anikó

B. E.

Filmnapló

AZ EMBERI GYARLÓSÁG

Filmszínházaink programjában sajnos ritkán szerepelnek rövidfilmek, s ha nagy ritkán mégis előkerülnek a dobozból, bemutatásuk olyan nagy hallgatás közepette történik, mintha elkészítésüket szégyellni kellene, s éppen ezért műsorra tűzésükre csak titokban kerülhet sor. Ehhez a körülményhez sajnos nagyon könnyű a téves nézet is kapcsolódik, hogy a közönség csak töltelékelemnek tekintni a rövidfilmeket, egy olyan műsornak, amelyet a rövidebb játékfilmek előtt „végig kell szenvedni”. Már többször volt alkalmam tapasztalni ennek az ellenkezőjét, s a héten bemutatásra került rövidfilm ismét arról győztet meg, hogy rendszeres kellene lenni az ilyen jellegű alkotások bemutatását.

Gere Mara A téma... című kisfilmjében a becsületesség kérdését boncolgatja egyetlen meghatározott szempontból nézve. Filmjét egy megtörtént eseményhez kapcsolja, majd túllépe az élet produkálta alkalmon egy megrendezett szituáció közepette rejtett kamera segítségével próbálja az emberek reakcióját rögzíteni. Egy idős, nyugdíjas néni „véletlenül” elveszt hat alkalommal egy nyugdíjas mozibérletet, amely egy kis műanyag tasakban található pontos lakcíme és 200 forint társaságának. De Gere Mara nem bízik a véletlenbe, pontosabban arra is kíváncsi, hogy az utcán megkérdezettek szerint mi lesz az elveszett bérlet és pénz sorsa. Megdöbbentő az emberek többségének a válasza, s főként az, mennyire természetesen veszik, hogy napjainkban ilyen olcsó már az emberi becsületesség árfolyama. S ami külön figyelemre méltó: az idősebbek között még előfordult egy-kettő, aki bizott „a becsületesség megtaláló” fogalmában, de a fiatalok között szinte egy sem akadt. Ilyen sötétnek látnák a fiatalok a helyzetet? Nehány sor már előprezentem azon, hogy a sok kedves, bájos gyermekből, a világot megváltoztatni kívánó fiatalokból végül is hogyan lesz önző, törtető, embertársainak boldogulását semmibevevő felnőtt. Hát igen, jellemük kialakulásában döntő szerepet játszik a példa, amit maguk előtt látnak, s ez a példa nem ritkán meglehetősen negatív — és sajnos ez így megy nemzedékről nemzedékre. És hogy hány bérletet juttattak vissza a néminek pénzre együtt? Nem áruolom el, inkább Önökre bízom kedves olvasóim: tippeljenek — és nézzék meg a filmet!

A Gere Mara kis remekművét követő játékfilm témában a lehető legváltozatosabb állástól a történeti, de mégis egyetlen dolog kapcsán a két alkotás párhuzamba állítható:

Jean-Jacques Annaud Csátár a pácban című filmjében is a becsületességéről, illetve annak teljes hiányáról, az önzésről, az érdeklől, a siker és a haszon bármilyen áron történő eléréséről van szó. Gere Mara filmjében egy idős özvegyasszony szenved az emberek könyörtelensége miatt, a francia rendező alkotásában pedig egy naiv, de karakán fiatalember kénytelen tudomásul venni, hogy legkevésbé a becsületesség irányítja embertársai cselekedetét. A témával kapcsolatos véleményét egy bohózat keretein belül mondja el a rendező, kedvesen, szellemesen és szórakoztatóan.

A történet egy jellegzetes francia kisvárosban játszódik, így lehetőség nyílik az alkotók számára, hogy némi társadalomkritikát is belevigyenek filmjükbe. A Francis Veber által Alain Godard ötletéből írt forgatókönyvet két szempontból is jónak nevezhető: egyrészt maga a cselekmény is fordulatos, másrészt kitűnő jellemeket vonultat fel, ötletesen, szatírába hajlított mutatja be a kisvárosi elit önzését a biztosnak vett hatalom birtokában és gyávaaságát a véletlen szülte veszélyhelyzetben. Mindezen túl az egész filmet áthatja a jellegzetes francia „charme”, az utólrhetően francia kedvesség. Különösen a főszereplő, Patrick Dewaere játékában figyelhető meg az általa alakított csatár visszacsémélésével kezdődik a film, így már az első pillanatokban adódott a lehetőség, hogy azonosuljunk a meghurcolt, majd szükségéből elővett, s végül az események szeszélyes fordulatai miatt bálványként imádott, egyébként jelenléteken külsővel rendelkező fiatalemberrel. A kezdeti szimpátiát később alakjával, játékával is alá támasztja. Ahogy tudomásul veszi sorozatos kudarcait, ahogy kénytelen-kelletlen belenyugszik jogtalan bünhődésébe, érezhető, hogy ebben az emberben nagyon sok erő és határozottság húzódik meg tartalékként. S ez a tartalék tör felszínre abban a pillanatban, amikor megszűnik kiszolgáltatottsága, s szabad akarattól függően dönthet a bosszúállás módjáról. Mindezt a folyamatot eléggé visszafogottan, mondhatni hétköznapi módon játsza meg Patrick Dewaere, az a néhány hársány jelenet, ami-be a cselekmény folyamán belekeveredik, nem az ő büne, hanem alkotótársaié. Ha ezeket — a film stílusától egyébként is elütő jeleneteket — figyelmen kívül hagyjuk, Jean-Jacques Annaud alkotását nyugodtan sorolhatjuk a sikeres, színvonalasan szórakoztató művek közé.

A dzsessz Magyarországon

BESZÉLGETÉS WILLIS CONOVERREL

Ha az ember kérdéseket tesz fel Willis Conovernek a kelet-európai dzsesszmuzikáról, olyan bőséges információkat tud elárulni rá, hogy csak győzőse hallgatni... Nem csoda, hiszen Conover maga is részese e folyamatnak, mint az amerikai rádiózás egyik kiemelkedő egyénisége, és híres műsora: a Music USA maga is jelentős ósztönzőként hatott az immár komoly tradícióvá érlelődő, lendülettel európai dzsesszmuzikára.

BENNETT: — Hogyan kerültél kapcsolatba a debreceni dzsessznapok rendezvényeivel?

CONOVER: — Első magyarországi látogatásom során, az 1960-as évek közepén csak Budapesten jártam. Ekkor Gonda János, a dzsessz vezető magyar szakértője szervezte meg, hogy meghallgassak néhány magyar muzsikust, köztük Kovács Gyula dobost. Ebben az időben azonban nem jutott tudomásra, hogy Magyarországon a dzsesszt rendszeresen és módszeresen előadták, illetőleg ismertették volna. Másodszor, az 1970-es évek elején a székesfehérvári Alba Regia fesztiválra mentem. Azóta már Kis, Imre hívására négyszer jártam Debrecenbe, illetve Budapestre.

BENNETT: — Ha visszatérsz korábbi látogatásaidra, milyen fejlődésnek lehettél tanúja?

CONOVER: — Nem vagyok benne biztos, hogy a „fejlődés” volna a helyes szó. Készen állnék arra, hogy megnevezném a változásokat, amelyek a magyar közönség — nem is szólva a zenészekről, a fesztiválok szervezőiről. Ez terjedelmes, mert a dzsessz hatókörre ma már világméretű. S ahogy mi a saját zenei hagyományainkban „alapozzuk” muzsikánkat, így tesznek más országok zenészei is, közöttük a magyarok, akik olykor a magyar népzene vagy a cigányzene, olykor a klasszikus muzsika gyökereire nyúlnak vissza.

Willis Conover: — 1980. szeptember 10-én érkeztem meg Budapestre, már aznap este hangversenyt hallgattam a Magyar Rádió egyik stúdiójában. A hangversenyen föllepve a magyar dzsesszzenészek színe-java. A koncertről készült felvételeket Kiss Imre szerkesztő átvitte egy másik stúdióba, s ezek onnan kerültek sugározásra egy egyórás program keretében, amelyből vagy 15 pereret nekem szántak, hogy ismét üdvözölhessem a magyar dzsesszrajongókat. Másnap Kiss Imrével Debrecenbe utaztunk, ahol dzsessz workshopot (műhelyt) tartottak a város új kultúrközpontjában. Ezen részt vett egy másik Kis, — dr. Kiss Ernő —, aki jogász létező dzsesszzenész. Azt is hallgattam, hogy a hangversenyek és az örömmzene szinte szünet nélkül szóltak vasárnap késő estig.

sebb körben ismerik is őket. Jelentős Gonda János tevékenysége, aki nemcsak szakszerűen ír a dzsesszről, hanem szemináriumokat is vezet a budapesti Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolában. A másik fontos személyiség pedig Kiss Imre, a Magyar Rádió dzsesszműsorainak gazdája, a fesztiválok egyik szellemi atyja, aki mindent vállal: vezeti a műsorokat, felügyel a rögzítésre, az ő munkája teszi lehetővé, hogy szinte az egész ország fölfigyeljen ezekre az eseményekre.

BENNETT: — Ezek szerint erőfeszítése nem hiábavalóak. A debreceni dzsessznapok tehát virágjában levő rendezvénysorozat...?

CONOVER: — Valóban. Azelőtt a Csokonai Színház régi épületében tartották. Ehhez kedves emlékeim fűződnek, ám a fesztivál eseményei oly sok nézőt vonzottak, hogy a színház szűknek bizonyult. A választás az új sportsarokra esett, ahol sokkal nagyobb közönség előtt lehet koncerteket rendezni. Ezen kívül hangversenyek hallhatók az új debreceni kultúrközpont nagyszertőjében. 1980-ban még szabadtéri dzsesszkoncertet is rendeztek — szinte New Yorkban éreztem magam a hamisítatlan magyar hangulat ellenére.

BENNETT: — Visszatérve a különböző dzsessztípusok: mi itt az Egyesült Államokban a dzsessz szót alkalmazzuk a hagyományos zenekarokra, a swing, a bebop és a big bandekre, az avantgarde és a fusion együttesekre, és így tovább. Vajon a stílusoknak ugyanilyen széles változatosságát figyelheted meg Magyarországon?

CONOVER: — Igen. Van, de a világban az a dzsessz, amelyet a magyar tradícióból merítenek. S ez az irányzat értékes. A magyar dzsessz izmosodik, és ugyanez történik minden igazán XX. századi szellemű országban.

BENNETT: — Még mindig az amerikai dzsesszmuzikusok az irányadók magyar pályátsaik számára?

CONOVER: — Ahhoz nem fér kétség, hogy az amerikai dzsessz nagymesterrel hatást gyakoroltak a magyar (és általában a kelet-európai) zenészekre. Ugyanakkor a valóban eredeti tehetségek — éppúgy, mint Amerikában — magától értetődően nem egyszerűen utánzóak; lehet, hogy valamelyik korszakukban igyekeznek elsajátítani egy-egy példaképük stílusát, de (jó muzsikus létükre) kialakítják saját hangjukat. Elismerik az amerikai nagyokat. Ugyanakkor például Pege Aladar, a magyar bögös neve megjelent a Downbeat szaklap sikerlistáján.

BENNETT: — Willis, te már számtalan dzsesszfesztiválon vettél részt, szerte a világon. Miért mész el évente a debreceni dzsessznapokra?

CONOVER: — Elsősorban a zene miatt, természetesen. Az is számít, hogy nincsenek nagy távolságok; nem kell húsz órát utaznom, hogy dzsesszt halljak. Debrecen és Budapest valószínűleg a második és harmadik otthonom. Sok régi barátommal találkozhatok, és mindig szerzek újakat is — olyanokat, akik hallgattak már a műsoroimat, meg akarnak ismerkedni velem, és azt is akarják, hogy én ismerjem meg őket. Persze meg lehet, ha valaki odajön, és azt mondja: „Mr. Conover, ha nincs megelégedve az angolaiakkal, az a maga hibája. Hiszen a műsoraiból és azok kedvéért kezdtem tanulni a nyelvet.”

BENNETT: — Részlógáltál erre.

GONDA ZOLTÁN: FALUSI LAKODALOM

ÉRTSÜNK SZÓT!

Anyanyelvi konferencia Pécsen

Az idén augusztus 3-8. között zajlott le Pécs városában a IV. anyanyelvi konferencia. Az első Debrecenben volt (1970), a második Szombathelyen (1973), a harmadik pedig Budapestben (1976).

A mozgalom célja az, hogy a világon szétszóródott másfélmillió magyar, akik ma Európa nyugati részén, Amerikában vagy Ausztráliában laknak, tartsák kapcsolatot a hazai anyanyelvükkel, magyarul beszéljék, magyarul gondolkodjanak. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött.

Az idén augusztus 3-8. között zajlott le Pécs városában a IV. anyanyelvi konferencia. Az első Debrecenben volt (1970), a második Szombathelyen (1973), a harmadik pedig Budapestben (1976).

A mozgalom célja az, hogy a világon szétszóródott másfélmillió magyar, akik ma Európa nyugati részén, Amerikában vagy Ausztráliában laknak, tartsák kapcsolatot a hazai anyanyelvükkel, magyarul beszéljék, magyarul gondolkodjanak. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött.

Az idén augusztus 3-8. között zajlott le Pécs városában a IV. anyanyelvi konferencia. Az első Debrecenben volt (1970), a második Szombathelyen (1973), a harmadik pedig Budapestben (1976).

A mozgalom célja az, hogy a világon szétszóródott másfélmillió magyar, akik ma Európa nyugati részén, Amerikában vagy Ausztráliában laknak, tartsák kapcsolatot a hazai anyanyelvükkel, magyarul beszéljék, magyarul gondolkodjanak. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött.

DEKÁNY KÁLMÁN:

Mindig keresnek valakit

A gyerekek sorra odatartották a tányérukat. Az asszony, talpig feketében, porciózta a levest. Aztán megszokott mozdulattal várt még egy pillanatra, merőképpen a kezében. A negyedik tányérral senki sem jelentkezett. Magának már nem is szedett. A torka összeszorult. Lehunyta a szemét. „Miklós, hol vagy? Ugye, csak elbújtál?”

Már éjjel sícs nyugta a fiú zaklató hangjától. Zápor dobol az ablakon. A szeme nyitva, éjjel örökké nyitva. Azóta csak nappal tud aludni. A sötétség azonnal megtelik a hiányával. Pedig a másik három, a testvérei itt vannak... Miért nem lép tovább a fiú? Miért nem barátokozik velük? Miklós... „Ne, ne!” — kulcsolja könyörgésre a kezét. De mintha ő ott sem volna, egyre hallja éjszakánként. Részlet követel belőle, osztozik a hiányában. Hogy lehet egy ilyen hangot kitiltani?

A gyerekek mohón szüröcsöltek. Nyúl-lánk, vékony fiú volt mind a három. Termetre az apjukat formázzák. De még másban is. Élnek-halnak a sportért. Miklós, a bátyó vitte közülük leg- többre. Még csak első gimnáziumba járt, és már állandó helyet kapott az iskolaválogatásban. Ördögös cselező volt, gyors, szemfüles és izmos. Ha birkózott, lekötötte a bal karját, fél kézzel teperte le ellenfelét. A kicsinek, Attilának mindenben a pártját fogta. A gombfocibajnokságban neki engedte át a csapatválasztás jogát. A gombok hátrá ragasztott keskeny, zöld-fehér színű papírszeletkére apró behatást, miklósra írták rá a játékosok nevét: Mátra, Albert, Dainoki és így tovább.

Attiláé a Fradi.

Epp most telt le az egyhetes gyász-szünet.

Bekapták ebédjüket, s mint ren- de-

szavaiban néma. napot, a holnapot. Az álmat, az álm. A szive halkab. Kisfiam, kisfiam! — Gó! — A ri hangja belenyilall szának nélkül.

Megrándult. Va Egy másik kiáltá revülettéből. „Mik csak elbújtál?” ... dulat áradt szét, nem tudta, csak ismerős anyai fél nek élő másaival egy emléket zárt bet, egy elveszett táb fájdalmát. S nának, gyászának be az a kölyök. Mindig ugyanabb régi délutánokon, tott, elszűkült szól, nem kérdez. Ott gubbaszt, a s tán egyszerű, m redne, elkéri Miklós nyereén tartja, s Ezzel vágta ketté Sípzót hasított hallgatni, most s izgalmukból odaá előt mosolygott r gomboknak; mint a Betapasztotta a — Sutt! — kiált költőre, a tizenhat szorított körömm labdnának. A lövés s kapufa mellett, fölött. Hajszálon m kapus valószínűs g lenvező sarokban

Norbert az órá hosszan sípolt, s vedett. A testvé példáját, ahogy egyperces néma t nak a bátyjuk em fogalmazta gondó gyászszünet utáni nyeiről a legköze

Az idén augusztus 3-8. között zajlott le Pécs városában a IV. anyanyelvi konferencia. Az első Debrecenben volt (1970), a második Szombathelyen (1973), a harmadik pedig Budapestben (1976).

A mozgalom célja az, hogy a világon szétszóródott másfélmillió magyar, akik ma Európa nyugati részén, Amerikában vagy Ausztráliában laknak, tartsák kapcsolatot a hazai anyanyelvükkel, magyarul beszéljék, magyarul gondolkodjanak. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött. Az első anyanyelvi konferenciára több száz magyar érdeklődött.

A né

Ha már a nyitólódés a nyitólódés beszélünk; természet használat; kulcses művelő. Kulcs, me rális élet minden ja.

Az anyagi forr csapantak, a n egyre nagyobb sze hatodik ötvenes ter lődési mozgóit meg Pozsgay Imre si miniszter: „... fejlesztési eszköz megkeresni, hanem kat az erőket és ket, amelyekkel a lődési programot lehet... Ha már tényezőkről annyit éppen a népműv tom azt a képesség tőseget, amellyel geket úgy lehet hogy a hatodik öt időszykban se köv visszaesés...”

Képes meg képz

Tehát a népmű képesség és a l Hogy a helyi igény helyi emberekkel nekik szóló műve vezzen.

Lám, megannyi nevező. Hogy is áll népművelők ese statisztikához meg tudnók, hogy fohivatású né mint kéne, s enne sze (hol a harma fele) nem zakkér számok elrejtettek fohivatásúak mily velői képességgel nek, milyen hittel séggel dolgoznak, tudják-e, értik-e t

A képzettség m ség két dolog. A nem pótolhatja az természeteg. Mag lom, azt, amiről V a Művelődésük zet igazgatója egy az újságró me (miserint vannak lók, akik megfelei ség híján is igen sen dolgoznak, m bennük az emberi rióta vagy nevel valamint az elen

NYIRÁN FERENC VERSEI VOLTAM ÉN

Önmagammal azonos.

Am egy ideje valaki különféle dolgokat tesz-vesz a nevemben.

Helyettem éli az életemet.

Napról-napra idegenebb, kiismerhetlenebb.

Tegnap a tükörben végigmérem. Láttam rajta, már hiába várom, hogy kézenfog, s tőlem magamhoz elvezet.

MEGLESTELEK...

... ma reggel, amikor levelet írtál. Aztán felhoztam a lapokat, s néztelek, amint átlapoztad őket. És figyelelek később, amikor perszívóztál. Amikor fészükdöttél. Amikor elmentél itthonról és amikor visszajöttél. Amikor lányaidnál civédél, s belül vádoltad önmagad. Meglestelek, amikor vetkőztél. Amikor zuhanyoztál. Amikor szeretőidhez láttál. Amikor imádkoztál.

Most is Téged nézek, hogy alszol.

Azi monddod, szeretsz.

Akkor mitől oly védtelen az arcod, mitől oly kiszolgáltatott, mint ez a vers?

A népművelő - kulcsemler

A közművelődés emberi tényezője

Ha már a nyitott közművelődés a nyitott ház elvéről beszélünk, természetes a szóhasználat: kulcsemler a népművelő. Kulcs, mely a kulturális élet minden zárját nyitja.

Az anyagi források megcsappantak, a népművelőre egyre nagyobb szerep vár. A hatodik ötéves terv közművelődési mozgatóit így jelölte meg Pozsgay Imre művelődési miniszter: "...nemcsak a fejlesztési eszközöket kell megkeresni, hanem mindazokat az erőket és lehetőségeket, amelyekkel a közművelődési programot teljesíteni lehet... Ha már az emberi tényezőkről annyit szó esett: éppen a népművelőben látom azt a képességet és lehetőséget, amellyel a nehézségeket úgy lehet áthidalni, hogy a hatodik ötéves terv-időszakban se következzenek be visszaesés..."

Képesség meg képzetség

Tehát a népművelőben a képesség és a lehetőség... Hogy a helyi igények alapján, helyi emberekké — értük és nekik szóló művelődési szervezeten.

Lám, megannyi emberi tényező. Hogy is állunk ezzel a népművelők esetében? Ha statisztikához fordulnánk, megtudnánk, hogy kevesebb a főhivatású népművelőknek, mint kéne, s ennek is jól látható oka van. A munkában, már számolnunk kell mindazal a körülménnyel (a lakástól a családi élettel, illetve az egykedűlettel, a szerelmi zűrzavarokkal a lelkiállapottal sokféle-művelői képességgel rendelkeznek, milyen hittel és felelősséggel dolgoznak, egyáltalán tudják-e, értik-e tiszták-e a képzettség meg a képesség két dolog. A képzettség nem pótolhatja az emberi rátermettséget. Magam is valóm, azt, amiről Vitézy István, a Művelődéskutató Intézet igazgatója egy interjúban az újságról megjegyzésére (miszerint vannak népművelők, akik megfelelő képzettséggel rendelkeznek, a munka eredményes megvalósításához szükséges emberi, lokálpatrióta vagy nevelői lendület, valamint az elengedhetetlen

helyismeret) — így válaszolt: „Különösnek tűnhet, hogy a Művelődéskutató Intézet igazgatója előnyben részesíti a népművelők természetes nevelő magatartását a képzettséggel szemben... Ha szabad ilyen nagyképűen mondani, ez nálam tudományos meggyőződés. A népművelő tudásának is a személyiségét kell támogatnia”. (Új Tükör, 1981.)

A személyiség törékenysége

Elérkeztünk a közművelődés „emberi tényezője” témájában a lényeghez: a személyiség milyenségéhez. Az említett beszédben Pozsgay miniszter hangzott, hogy az emberi tényezőről nem lehet másként szólni, mint a „teljes személyiséget számításba véve”. Lényeges szempont. Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ha van ennyi meg ennyi főhivatású népművelőnk, akkor már minden emberi tényező adott. Pedig hány bukottak az ember, hogy jól is dolgozzon. Ismerünk szakképzett népművelőket, akik nagy akarással fogtak munkához, aztán erejük hitük megbicsaklott. Személyiségükben valami elbizonytalanodott, összeavart, vagy elkényelmesedett. Milyen helyet azt mondjuk: a népművelő teljes személyiségével jelen van a munkában, már számolnunk kell mindazal a körülménnyel (a lakástól a családi élettel, illetve az egykedűlettel, a szerelmi zűrzavarokkal a lelkiállapottal sokféle-művelői képességgel rendelkeznek, milyen hittel és felelősséggel dolgoznak, egyáltalán tudják-e, értik-e tiszták-e a képzettség meg a képesség két dolog. A képzettség nem pótolhatja az emberi rátermettséget. Magam is valóm, azt, amiről Vitézy István, a Művelődéskutató Intézet igazgatója egy interjúban az újságról megjegyzésére (miszerint vannak népművelők, akik megfelelő képzettséggel rendelkeznek, a munka eredményes megvalósításához szükséges emberi, lokálpatrióta vagy nevelői lendület, valamint az elengedhetetlen

helyezkednek el. Pedig a falu kulturális életében lenne (lehetne) meghatározó szerepe egy-egy jó népművelőnek.

Önvizsgálat és útkeresés

Nagy gond, hogy gyorsan változtatják helyüket a népművelők. A községet, annak embereit nincs idejük megismerni, a helyi igényekhez szabott kulturális élettel nincs idejük megteremteni. Pedig a szocialista közművelődés egyik alapfeltétele, hogy a népművelői tevékenység az adott település, az adott község igényeire és lehetőségeire épüljön. Ehhez természetesen kétoldalú ismeretszerzés kívánatos: ismerjük meg a művelődéskutatók vizsgálatának tapasztalatait, s az abból adódó javaslatokat gyakorlatias önvizsgálatot tartva hasznosítsák mindazt, ami megvalósítható a maguk kulturális területén.

Node, ehhez forgatni kell a legfrissebb szakirodalmat, s ugyanakkor forgatni a legfrissebb falusi- városi létben. Hogyan állunk ezzel? Tapasztalataim nem kedvezőek; ritkán észletem, hogy a népművelői töpreng a Kultura és Község című folyóirat valamely „földszagú” (mert a valóság mélyéből metszett) tanulmánya fölött, érzékellen, hogy itt róla is szó van. Ugyancsak ritkán találkozom a faluját alaposan ismerő népművelővel.

Lám, mennyi ösztöne van a művelődési életnek, a kulturális élet sokat hangoztatott „emberi tényezőjének”!

Vigasztaló

Mégis: újulni kell! Mind a művelődési életnek, mind a népművelőknek meg kell újulni önmagát, hogy eredményesen dolgozhasson. Eszközök vannak hozzá; a már említettek közül például az iskolák bekapcsolódása a művelődési folyamatba, a kultúrház társadalmi vezetőségének közreműködése stb. Mindez még gyengén, erőteljesen jelentkezik a művelődésben. De már a küszöbön van...

Balogh Ödön

szavaiban néma. A halál elvitte a holnapot, a holnapok fényét.

Az álmot, az álmok melegét. A szíve halkabban ver azóta.

Kisfiám, kisfiám!

— Gó! — A rikkantás, a játékszoba hangja belenyilallt. A fiúk először játszanak nélküle.

Megrándult. Valahol bent ütés érte. Egy másik kiáltás az árnyék lopakodó revületéből. „Miklós, gyere elő! Ugye, csak elbújtál?”... Sötét, ellenséges indulat áradt szét benne. Megnevezni nem tudta, csak részben hasonlított az ismerős anyai féltéshez, amely lelkének élő máisaival forrasztja össze. De ez egy emléket zárt így magába, egy sebet, egy elvesztett álmot — a legsajátosabb fájdalomát. S a legbensőbb tulajdonának, gyászának szentélyébe tola skszik be az a kölyök. Nap nap után beállít. Mindig ugyanabban az órában, mint a régi délutánokon, ugyanabban a javított, elszürkült térdnadrágban. Nem szól, nem kérdez, csak leül a sarokba. Ott gubbaszt, a szeme ide-oda jár. Aztán egyszerre, mintha kábulatból ébredne, elkéri Miklós zsebkését, a tenyerén tartja, s nézi: „Igen, Nelli néni. Ezzel vágta ketté azt a karamellát.”

Sipszó hasított a csöndbe. Nem bírta hallgatni, most semmit, ami fölfűtött izgalmaiból odaátról beszüremlik. Az előtt mosolygott rajtuk. Fűtölnek — a gomboknak; mint az igazi meccsen.

Betapasztotta a fülét.

— Sutt! — kiáltott Attila a balösszekötőre, a tizenhatoson, s a gombot leszorított körömmel nekিপattintotta a labdára. A lövés elsuhan a jobb főlő kapufa mellett, az emeleten bekkék fölött. Hajszálon múlt az egyetlen gól. A kapu valóságos gombtorony, de az ellenkező sarokban állt.

Norbort az órájára pillantott, majd hosszan sipolt, s vigyázz állásba merevedett. A testvérei azonnal követék példáját, ahogy megállapodtak, hogy egyperces néma tiszteletadással adóznak a bátyjuk emlékének. Norbert már fogalmazta gondolatban a tudósítást a gátszűznet utáni első játéknap eseményeiről a legközelebbi lapszámba.

Az anya egyre elkínzottabb lett. Minden érzése, minden idegszála tiltakozásra ingerelte. Ki ellen? Mi ellen? Erről azonban nem tudott magának számot adni. Elborult lélekkel a bensejébe zárva kiáltozott: — Azonnal hagyj játék abba! Megértettétek? Nincs folytatás!

Ekkor csöngettek. Fölpattanva nyitott ajtót.

A térdnadrágos fiú volt. Talán erre várt? Illyenkor szokott beállítani. Csak az önkívület, az agyvelőház tartotta itt éjjel-nappal a betegágy mellett, haza se lehetett kergetni.

Most rebbenetlen tekintete ráakasztódott.

Kiszakadt belőle a tiltakozás: — Mit akarsz?!

— A fiú megzavarodott. — Miklós... — Nincs! — csattant a hangja. — Te is tudod!

A fiú összerezsent. Megnyirkosodott tenyerét a nadrágszárába törölgette.

— Nelli néni, ne tessék haragudni — hegette. — Az a három nap. Semmi baja nem volt... Nem lehet elhinni.

Elmozdult, be akart lépni, de az asszony már-már sikoltozva föltartoztat.

— Nem, nem, nem! — és becsapta előtte az ajtót.

Bent rádobta magát a díványra, arcát a diszpárnába fúrva rángatózott.

Már megbánta és visszahívta volna a fia barátját. Sírás fojtogatta a torkát, de a könnyei nem eredtek meg.

A díványrugó tömpán megpendült a párna, az arca alatt. Fölült, ölbe ejtett kézzel, kitépetten, rettenetesen fáradtan meredt maga elé.

Attila jött, s ő képtelen mozdulni.

A kisfiú az asztaliókban kotorászott. — Édesanya, jött valaki?

— Senki, kicsim.

— Csengetést hallottam. — Attila pótgombot halászott elő a fiókból.

— Igen — mondta az asszony bágyadtan. — Kerestek valakit.

A kisfiú kipróbálta a gombot.

— Miért tévednek annyiszor? — mondta csak úgy odavetve. — Nagyon furcsa. Mindig keresnek valakit.

MAGYAR ÍRÓK PEREI

Ki írta A szerető-t?

...bűbáj és varázs, az örök Bródy-charge, mely leghanyagabbul odavetett rógtónzésben is megejt — és volt benne indulat és erő és játék és élc és zseniális hibák és ügyefogyott erények” — írja Bródy Sándorról Hatvany Lajos. Pontos-e vagy sem

a minősítés, most talán ne kutassuk. Azért idéztem a Bródy-méltatások közül éppen ezt, mert párhuzamba állítható Bródy Sándor pe reskedéseivel, amelyek — ugyancsak őzik a jellegzetes Bródy-charge-ot.

rabjának sem itthon, sem külföldön nem nézte meg egyetlen előadását sem. Bizonyos, hogy az ő valószínű érteit is megfogalmazta Hatvany az ügyről a Pesti Naplóba írott cikkében: „A művész szemé ezentúl bizonyos irányba, fölfelé nem nézhet. Nem szabad emberi voltukban megfigyelniük azokat, akikről ember voltunk sorsa függ.” Bródy azonban illyesmit nem írt le. Ő csak ezt mondta mindig, ha darabjának előadására invitálták.

— Nem én írtam, Sándor László főkapitány írta!

S hogy ezt iróbarátai is így látták, Karinthy Frigyesnek A szeretőről írott paródiája bizonyítja. Idézzünk belőle: „Orosz életkép a szibériai lagúnák mélységéből. Irta: Brodoff Ivanovics Alexandr és Mulatovics Reggelig Gábr. Magyarra fordította B. S. Francia szabad. Magyar nem szabad. Zenéjét írta: Battyuska. Fordította: Atyuska... A siker óriási, a közönség ordított, Ordította: Kapitányovics Sándor.”

Pofon az őrmesternek

A fiatal, kezdő író — híre-neve még nem óvta — 1884. után behívták katonának a közös hadseregbe. Személyisége nehezen viselte el a szolgálat nyúgeit és a katonai légkört, hamar összeváltoközésbe is került vele. A történet egyik változata szerint pofon vágta őrmesterét, mert az szidta az anyját. Azonnal letartóztatták, katonai bíróság elé került és vitték Josefstadt-ba, fogságba. A fogságban azonban megbetegedett és rabkórházba került. (Földes Anna szerint viszont azért került rabkórházba, mert beteget jelentett, s szimulánsnak hitték.)

káplár szeme, követte minde-mozdulatomat, kinézett velem együtt a kocsi zsalyuka mögött.” „Visznek, visznek... Közeledünk a vár felé.” „Alattunk megdagadt hullámmokkal zúg tova az Elba s bekeríti a várat, bekerít bennünket.” „Mint egy székesegyház kripta, olyan ragyogó tiszta, olyan hideg s olyan világos a katonarakórház. Mikor a csah jäger becsukta utánam, reám az ajtó, úgy érzetem: el vagyok temetve.”

„Eltemetése” azonban nem tartott sokáig. Jókai Mór — aki egyébként sem öt személyesen, sem írásait nem ismerte — baráti kérésre közbenjárt szabadulásáért. Beadványában kérte József főherceget: irodalmi érdemeire való tekintettel szerelje le a fiatal író. Ez meg is történt, noha feltehetőleg a főherceg sem olvasott egyetlen sort sem tőle.

Othontalanul

A Tanácsköztársaság bukása után Bródy Sándor sorsa is bizonytalanná vált. Megriadt a fehérterrortól. noha igazán nem avatkozott bele a proletárdiktatúra politikai harcaiba, az irodalmi-ba is alig-alig. Talán megijedt, talán elfáradt, mindezenesre úgy döntött, hogy kíváncsior Magyarországról. Idehaza Hegedűs Gyula színművész kijelentette: A tanítónót nem szabad játszani, mert sérti a magyar értéket. Az ellenforradalom indulataiban irodalmi vezérségre törő Szabó Dezső azt követelte egyik beszédében, hogy Bródy könyveit ki kell tiltani a magyar könyvesboltok kirakataiból. Erődy emigrációjának hónapjait ugyancsak Hatvany Lajos idézte fel az író temetésén mondott emlékbeszédében. Az ausztriai kőborlásokat, az olaszországi látogatást, a pénztelenséget, végül a meg-alázó, különös hazatérést is. „Tettleg ugyan nem bántalmazták a hazatért Bródy Sándort — írta, mondotta —, de alighogy elterjedt megerkezésének híre, máris kezdtek feleje fújni a tajtékot.” S végül így halt meg, ellenséges közegben, elhagyva, elfeledve, elszegényedve a századelő népszerű, kiváló írója.

(Folytatjuk)

Bényei József

GONDA ZOLTÁN: ÉJSZAKA

Világjárva ünnepeltünk

MOSZKVA — A SOKARCÚ METROPOLISZ

Ha Leningrád méretei ámulatba ejtőek, akkor Moszkváé még inkább azok. Óriási terei, széles útjai, az állandóan hőmpolygó autóáradat miatt már távolról sem tűnnek olyan levegősnek, nyugalmat árasztóknak, mint a volt tengerparti fővárosban. A nyolcmillió metropoliszt három-négy nap alatt legfeljebb csak „megizlelni”, nem megismerni lehet.

A legnagyobb várakozás utunk során talán Moszkvát előzte meg. Hiszen itt van az iskolai könyvekből ismert emlékek, látványok többsége. Vajon felismerik-e a gyereket a Tretyakov képtár egy-egy alkotását, a Vörös tér nevezetességeit, a televízióban látott épületeket? Már a buszos városnézés alatt kiderül, hogy igen, hiszen egy-egy érik a felkiáltások:

— Nézd, ott a Lomonoszov Egyetem! Az meg az olimpia-falu! Itt a magyar nagykövetség!

A Lenin-hegyről további épületeket vének felfedezni.

— Az a kerek a Luznyiki stadion! Az a pirosas meg a Novogyevicsij-kolostor, ahová bejáratra Péter a lázadó Szofját.

A népgazdasági kiállítás területén levő egykori montreali szovjet pavilonban ebédelünk. Délután újult erővel folytatjuk sétánkat Moszkva

Útban az ismeretlen katona sírjához

gyedébe a Borovickaja bástyatorony kapuján jutunk be. Elhaladunk a világ egyik leggazdagabb gyűjtőménye, a cárok kincseit őrző feyvertár és a gyémántmúzeum előtt, majd megnézzük a nagy Kreml-palotát, a Legfelső Tanács épületét. A Templom téren a Blagoveszenszkij székesegyházban megcsodáljuk Rubljov és Grek ikonjait, az Uspenszkijben a cári sírokat. Gyerekeink végig fényképezkednek a cári ágyú lábánál,

címmel, jelvényvel ajándékosít elvenni a gyereket, komoly hiba. Ez olyan nevelési gond, amelyet csak fiunk, lányunk aktiv együttműködésével tudunk megoldani, ha ő nem akarja, sőt tudatosan elnyújtja, akkor semmi sem megyünk. Még az is megeshet, hogy a büntetés hatására, csak hogy minket bosszantson, egy óvatlan pillanatban kitesz valamit az ellenőrzött táskából, szándékosan otthon hagy valamit. Egyébként az a feledékenység szorosan összefügg a rendre nevelés hiányosságával.

Séta a Moszkva folyó partján

szívében. Buszaink az érdekes történetű Vaszilij Blazsennij székesegyház tövében parkolnak, amelyet ámulva járnak körül a gyerekek. Ahogy a bejáratához érnek, egyszer csak szemben állnak mindazzal, amit annyira vártak. A Vörös térrel, a Kreml bástyáival, a mauzóleummal.

— De hatalmas! — kiáltják többen is, míg valaki egyszer csak észreveszi: — Nézzétek azt a három szuronyos katonát! Most indulnak őrségváltásra. — Mire a tér közepére érünk, jól láthatjuk a mauzóleum előtti ünnepélyes aktust. Ezután csoportokra válna ki-ki kedve szerint használja fel néhány órányi szabad idejét.

— Végre fagyizhatunk! — rohamozzák meg az úfaluk a fagyaltársukat. — Van, aki a székesegyházát akarja megnézni belülről, mások a GUM és a Gyeckij mir játékt., sportosztályai mellett döntenek. Este babakkal, irányítható autókkal, teniszűtkkel, boxkesztyűkkel, matrósapkákkal felszerelve hajtanak buszaink a montreali üvegpalonhoz.

Másnap reggel a Sándorkertben keresztül indulunk virágkosarunkkal az ismeretlen katona sírjához. Ezután beállunk a sorba, hogy bejussunk a mauzóleumba. Hangtalan csodálattal járjuk körbe az üvegporsót, s sétálunk el a Kreml fala tövében fekvő nekropolisz előtt. Ebéd előtt még sikerül meghallgatnunk a Szpasszkajatorony óraszerkezetének jellegzetes, melodikus hangjait is.

A Kreml legrégebbi ne-

mert „ezt nem lehet kihagyni”. A Kreml-beli sétánk a Kongresszusi Palota és az Arzenál megtekintésével fejeződik be.

A Tretyakov képtár a szerezésre több időnk jut, mint az Ermitázsra. Ha elmélyedni nincs időnk egy-egy remekmű előtt, a galéria mégis elmélyít marad meg a gyerekekben, hiszen felismerik az orosz könyvekből ismert híres festmények legtöbbjét.

Moszkvai programunk befejezése előtt egyik csoportunk megtekint egy közeli úttörőpalotát, a többiek pedig a Szokolnyikiben levő úttörőtáborba látogatnak. A pályaudvaron nevetgélő, éneklő gyerekek jókedve még mindig a szovjet pionirokkal folytatott közös játékok hangulatát idézi. Sok

— így az egyik bejegyzés. „Közszönm ezt a felejtethetetlen tíz napot! Szüleim munkahelyének is, mert anyagilag hozzájárultak, kísérőinknek a jó hangulatot, a doktor bácsinak, hogy meggyógyította a barátomat” — így a másik.

— Nemcsak sokat láttam, tanultam itt, hanem jól is éreztem magam — mondja a hajdúnánási Mária Juli. — Most voltam először külföldön, azt hiszem, sohasem felejtmem el.

Idézhetnénk még a gyerekek dicsérő szavaiból. A lényege mindegyiknek ugyanaz: köszönet a szülőknek, az územeknek, a szervezőknek, a kísérőknek az útért, amelynek elményei hosszú ideig meghatározóak egy országnak, egy nép s egymás megítélésében.

Városnézések közben jól esik leülni

A feledékeny gyerek

Egy anyuka írja: Lali elég jól tanul, négyes-ötös jegyei vannak. Csak az idegesít, hogy mindig itthon hagy valamit. Hol a füzetét, hol a könyvét, hol az egész tolltartóját. Már nem is tudom, mivel büntessem. Nem nézhet tv-t, nem mehet ki játszani, elverem stb. Nem is érdeklődik.

Ha csak ez a baj, ezen könnyű segíteni. Mikor befetjeli a gyereket a tanulást, azt mondjuk: — Most pedig vedd elő a holnapra órarended, és szépen átgondolj minden tantárgyból pakold be a könyvet, füzetet, munkafüzetet, tudd be a tolltartód. Ha rajz, testnevelés, gyakorlati lesz másnap, akkor az ehhez szükséges felszerelést. Mikor ez megtörtént, ellenőrizzük órarend szerint, mindent becsomagolt-e másnapra a gyerekek. Ha valamit kifelejtett, akkor se tegyünk szemrehányást, csak jegyezzük meg egyszerűen, a tolltartót elfelejtett betenni. Ha pedig sikerült tökéletesen bepakolni, akkor ne fukarkodjunk a dicsérlettel.

Feledékenységet büntetni, sőt elvinni a gyereket, komoly hiba. Ez olyan nevelési gond, amelyet csak fiunk, lányunk aktiv együttműködésével tudunk megoldani, ha ő nem akarja, sőt tudatosan elnyújtja, akkor semmi sem megyünk. Még az is megeshet, hogy a büntetés hatására, csak hogy minket bosszantson, egy óvatlan pillanatban kitesz valamit az ellenőrzött táskából, szándékosan otthon hagy valamit.

Egyébként az a feledékenység szorosan összefügg a rendre nevelés hiányosságával. Az iskolai holmiját otthon felejtő gyerek valószínűleg a ruháit sem teszi el, mindig keres valamit, mert sem a szekrényében, sem a fiókjában nincs rend. Ezért a táskába csomagolás mindennapi ellenőrzése mellett módszeresen szoktatni kell arra is csemeténket, hogy minden holmijának meglegyen a ma-

ga helye, s ha előveszi, ugyanoda tegye is vissza minden alkalommal. Azt mondjuk, ez a fajta feledékenység könnyen kiküszöbölhető a rendszeres ellenőrzéssel, a rendre szoktatással. Nehezebb dolgon van, ha a gyerekek nem tudják a feladatát. Nem azt a példát oldja meg matematikából, amit éppen feladtak. Esetleg mást tanul meg, vagy a feladatok egy részét elfeledi. Sajnos, gyökəri dolog. Hatodikos-hetedikes napközis csoportomban a tanulást mindig ki kell deríteni, mi is a tanulmány másnapra. Nem könnyű munkáka az emlékezet töredékeiből összeállítani. Rendszeresen külön füzetet, amelybe a gyerekek minden óra végén pontosan be kell jegyeznie, mit adtak fel írni és tanulni a következő órára, mire, mire van még szükség a szokásos holmikon kívül. Például rajzóraalmát vagy citromot kell bevenni. Elővílág órára valamilyen nővényt, rügyet, csiriztatott magot stb.

Ha van egy közelben való ismerős, akinek fia, lánya a mi csemeténkkel jár együtt tályba, szükség esetén tisztázzuk vele az esetleg elfelejtett, vagy ellentmondásos megjegyzést, a lecke-füzet hiányszágait.

Azt hiszem, ebben az esetben sem célravezető, ha a mulasztásért megbüntetjük a gyereket. A jó együttműködésre kell törekednünk, érdekelte kell tennünk ott abban, hogy igyekezzünk pontosan vezetni a lecke-füzetet és gondosan elvégezni minden feladatát. Persze, elégedetlenségünk is mutassuk ki, de ne az állandó korholás jellemezze kapcsolatunkat. Dicsérjük a szépen megoldott feladatokért, a gondos, lelkiismeretes munkáért. S az esetleg becsúszó mulasztás és kudarc esetén együttérzést és szomoruságot is mutassunk.

Atányi László

Öt hiányzó szám

30	18
36	24

Írjátok be a fehér négyzetbe a hiányzó öt számot úgy, hogy a már beírt számokkal együtt összegük minden vízszintes és függőleges sorban, valamint a két átlóban 81 legyen!

Megfeleltetés:
36 21 24
15 27 39
30 33 18

PÁTKAI TIVADAR:

CÍMESINCS

Este rímei közt rámol, hallgatja a szomszédok macskáját, mivelhogy:

MIÁKOL!

Ha nem jut eszébe semmi; kikocog a konyhába, asztalhoz ül enni,

majd kitalál „aranyszörű LÓkat” hozzá ezüst patkót, hintót s még más hasonlókat.

Mire az ég alja kékül már tizenegy sornát tart, meséje majdhogynem elkészült,

de még nézi, nézi,

mint szárad a tinta és boldog és fáradt, akár a játszótéri hinta!

Készíts napórát!

Azt kérdezed, minek? Hiszen már minden gyereknek van karórája, névelőknek kvarcórája, s ha egy-két felvágószál gyereket tehetné, hát aranyórával járna a suliba. (Még jó, hogy a toronyóra láncsal nem divatos.)

Azért gondolkodj egy kicsit, nyáron állandóan lent vagy a srácok között a téren, egy kis bunyó, egy kis focit. Azután az eredmény, vagy eltört az óra, vagy elveszett. Otthon pedig a „meghibeszed”, lám, ugye megmondtuk előre.

Erre azt is válaszolhatod, hogy ebből akkor is kijut, ha nincs óra nálad, és később jössz haza, mint ahogy ígerted.

No, kössük össze a kellemet a hasznossal. Nem kell órád vinned, és állandóan vigyázni rá, mégis tudhatod az időt. Nem beszélsz arról, hogy amíg elkészít ed és „beállított”, az is egy-két nap elfoglaltságot jelent.

Azt tudod, hogy egy óra a nap hozsonnegyed része. Az óra időmérés eszköze. Bégen homok- vagy vízi órákkal mérték az időt. A homok, illetve víz vékony csövön folyt le egy másik tartályba. Ugyancsak nagyon régen használták a napórákat is, ahol egy rúd, kör, vessző vagy valamilyen tárgy árnyéka mutatta az időt. Ehhez hasonló szerkezetet te is készíthetsz.

Először is keress olyan földdarabot, vagy épületnek a falrészét, amit reggeltől naplementéig megvilágít a napsugár. Ezután a földre szúrj egy botot, vagy a ház falára merőlegesen erősit egy rudat. Azután türellem és kitartás. Egy-két napon át, egy óra segítségével, pontosan jelöld meg, hogy óránként, a bot, illetve a rúd havá vetel árnyékát. Ezt vonalakkal, számmal is jelölheted, szép színekkel díszítheted.

Ha nem is ehhez fogják állítani a világórákat, azért arra jó, hogy tud az időt, mikor kell hazamenni, és a karórádnak se lesz semmi baja. No meg nem árt egy kicsit büszkélni a srácok előtt, hogy az „órákésztéshez” is konytás valamit!

H. M.

A RÓKA ÉS A MOLNÁR

(DAGESZTÁNI NÉPMESE)

Élt valamikor egy molnár. A malma mellé ültetett egy almáfat, és olyan gyönyörű, piros almákat szedett róla, hogy még a király udvarában sem termett olyan.

Azonban valaki lopkodni kezdte az almát. Hiába őrködött a molnár, a tolvajt csak nem tudta elfogni. Végül a fára egy csapadt helyezte. A csapda pedig fogott egy rókát, nem is vöröset, hanem sötétbarnát. A molnár mindjárt agyon akarta csapni, hogy a bőrt a királynak ajándékozza, de a róka ember hangon így szót hozta: — Engedd szabadon engem, te molnár! Gazdagja teszlek, és megszerzem a király lányát neked feleségül.

Elengedte a molnár a rókát, a róka pedig elfutott a királyhoz, és így szólt hozzát: — Te király, neked van egy eladó lányod, én pedig tudok számára megfelelő vőlegényt. Arabhannak hívják.

— Rendben van — felelt a király —, hozd el a vőlegényt, hadd lássam.

A róka elfutott a molnárhoz, és megparancsolta neki, hogy fűrödjön meg alaposan a pataokban, ő maga újra vizsgálólt a királyhoz, és azt mondta: — Jaj király, amikor mi Arabhannal keresztüljöttünk a hidon, fölrebent egy veréb, a ló megijedt, és a vőlegényvel együtt belezuhanott a folyóba. Arabhan, hála Istennek, megmaradt, de a ló és a drága ajándék, de még a ruha is mihd a vízbe veszett. Hát hogy hozzam eléd a vőlegényt?

Elszomorodott a király, és megparancsolta, hogy adják oda Arabhannak a legjobb lovat és a legdészebb ruhát.

A molnár fölöltötte a királyi öltözéket, rápattant a lóra, és a házasságszerző róka kíséretében elment a királyhoz.

A király kegyesen fogadta, és asztalához ültette őket. A molnár évés közben folyton a szemét jártatta, és ámulva nézte a gazdag berendezést.

Észrevette a király, és megkérdezte a házassággözvetítőt: — Miért tekinget folyton körbe a vőlegény, és miért ingatja a fejét?

— Nem tetszik neki ez a palota, silánynak tartja — felelte a róka.

— Van ám nekem még egy palotám — sugta oda a király —, szebb is, jobb is ennél. A fiatalok majd ott fognak lakni, nem kell nyugtalankodnia Arabhannak.

Nem sokára megtartották az esküvőt, egy hónapig is eltartott a lagzi. A róka telette magát csirkevel, libával, azt mondják, még édes bort is ivott.

Az öreg király hamarosan a vejére bízta a trónját. A róka pedig Arabhan király főminisztere lett.

(Migray Emőd fordítása)

ZALÁN TIBOR:

DRÓTOSTÓT

Kiabál a drótosztót? „Kell-e a fazékra fót? Tört cserepet javítok, akkor megyek ha hitok.

Drótoztam a holdat is, még sem látszik, úgy hamis! Kell-e a fazékra fót? Kiabál a drótosztót.

Hallo

Az aszfaltzott on birja. Sportöltözéke sapkája, a mellén kéve. Hirtelen észreveszt állítja:
— Bocsanat, ez a — Iger. De hol va
— A kerékpárom otthonfelejtettem!

A rendőr éjszaka az üzlet belsejében pen a kasszá nyitja tánságra. A férfi va
— Ártatlan vagyok kodtam a kirakítvány doltam, hogy othha majd megcsináltato
— És akkor miért — Ceruzát kerestél

— Doktor úr, én — Mi sem egyszer cigarettázáson, kerül — És akkor így m — Azt nem tudom zasztóan hosszúnak

Agatha befejezte vizsga után megkér — Sikerült? — Nem. De ez is lettem, csak a harm — És mit kérdezt — Az első kérdés: Mikor született? A tor?

A

— Kedves kak Akkor megkezdtem melnye a célja Kovács kartárs? — Egy bizotts zsal elvtárs, s az ülése ...

— Pont most ... ből is megértik a tizenkilencec hét ... tizenyo gyunk ... Elvtá kor a Nagy elvt között, pedig ... van ez a Nagy e

— Egy bizotts s annak pont s Nagy elvtárs! — Köszönöm, csak bosszantó, ról ketten is hiányzás, e két léte is igazolja zennyalcon olyan szakos ... De

Hol a tizenyolc Csak úgy, egysz korszakos megb hagyta e termet.

— Szuszliak ké ből, Povásznak e hogy elfelejtette zottsági ülése — hogy hová lett társ, hát nyugod keresték volna.

nem rögtön, Pov van egy bizottsá — Nem most, a kezdes ... Vis

— Viszontlátá tathatom, hogy z ahová most is igazozásunk, mint szakszervezetünk szakos, hogy t hallották, szemé ben három bizót rom. Két időben amiből könnyű őt bizottság ül ő volt a bizottság vagyunk együtt,

a szükséges inté sak, hogy az el gyük fel a harc szönöm. Javaslom zottság a Le a B ben javaslom h lasztani szívesk is ... Minek szé Aki egyetért, t Ezennel kimond zottságokkal Biz Legközelebbi üle időben tartjuk, részvételüket.

Öt hiányzó szám

0	18
6	24

átok be a fehér négyze-
e a hiányzó öt számot
hogy a már beírt szá-
kal együtt összegük min-
visszintés és függőleges
n, valamint a két átló-
l legyen!

72 12 98
68 22 51
81 33 30

Megfejtés:

KAI TIVADAR:

CÍMESINCS

rimet közt rámol,
atja a szomszédék
káját, mivelhog:

MIÁKOL!

em jut eszébe semmi;
og a konyhába,
lhoz ül enni,

kitalál „aranszörű
LÓkat”
ezüst patkót, hintót
g más hasonlókat.

az ég alja kékül
tizenegy sornát tart,
de majdhogynem
elkészült,

eg nézi, nézi,

szárad a tinta
ldog és fáradt,
a játszótéri hinta!

A
LNÁR

ÉPMESE)

lnár fölöltötte a királyi
eket, rápattant a lóra, és
asságszerző róka kísére-
elment a királyhoz.
irály kegyesen fogadta,
rtalához ültette őket. A
ár évés közben folyton
mét jártatta, és ámulva
a gazdag berendezést.
revette a király, és meg-
zte a házasságkötveti-

Miért tekinget folyton
a völgyégy, és miért
a a fejét?

Nem tetszik neki ez a
a, silánynak tartja —
e a róka.

Van ám nekem még egy
am — sügta oda a ki-
—, szebb is, jobb is en-
fiatalok majd ott fog-
akni, nem kell nyugta-
dnia Arabhannak.

msokára megtartották
kívót, egy hónapig is el-
t a lagzi. A róka telet-
agát csirkével, libával,
mondják, még édes bort
tt.

őreg király hamarosan
ejére bízta a trónját. A
pedig Arabhan király
isztere lett.

igray Emőd fordítása)

AN TIBOR:

RÓTOSTÓT

abál a drótostót:
ell-e a fazékra fót?!
Törő cserepet
javítok,
akkor megyek
ha hitok.

Drótoztam
a holdat is,
még sem látszik,
úgy hamis!
ll-e a fazékra fót?”
abál a drótostót.

Hallottuk valahol

Az aszfaltozott országúton egy férfi fut, ahogy a lába bírja. Sportöltözetet visel, fején a kerékpárversenyzők sapkája, a mellén két kerékpárgumi van keresztbe téve. Hirtelen észrevesz egy szembejövő gyalogost. Megállítja:

— Bocsánat, ez a kerékpárverseny vonala?
— Igen. De hol van a kerékpárja?
— A kerékpárom? Tényleg! Tudtam, hogy valamit otthonfelejtettem!

A rendőr éjszaka egy betört kirakatra lesz figyelmes, az üzlet belsejében pedig egy férfit vesz észre, aki éppen a kasszát nyitja ki. Letartóztatja és beviszi a kapitányságra. A férfi magyarázkodik:

— Ártatlan vagyok. Egyszerűen túl erősen támaszkodtam a kirakátüvegnek és összetört. Akkor arra gondoltam, hogy otthagynom az üzletben a címemet, és majd megcsinálom az üveget.
— És akkor miért törte fel a kasszát?
— Ceruzát kerestem.

— Doktor úr, én száz évig szeretnék élni.
— Mi sem egyszerűbb ennél: ne igyon alkoholt, ne cigarettázzon, kerülje a nőket...
— És akkor így megérhetem a száz évet?
— Azt nem tudom, de az bizonyos, hogy az időt borzasztóan hosszúnak fogja találni...

Agatha befejezte a gépkocsivezető-tanfolyamot. A vizsga után megkérdezik tőle:

— Sikerült?
— Nem. De ez igazságtalanság. Két kérdésre jól feleltem, csak a harmadikra nem találtam el a választ.
— És mit kérdeztek?
— Az első kérdés ez volt: Hogy hívják? A második: Mikor született? A harmadik: Mi az a belső égésű motor?

A bizottság

— Kedves kartársak, kartársnők, elvtársak... Akkor megkezdődnek értekezésünk munkáját, melynek a célja... Kovács kartárs, hol van a Kovács kartárs? Nem látom.

— Egy bizottság munkájában vesz részt, Povázsai elvtárs, s annak a bizottságnak most van az ülése...

— Pont most van. Jó. Nagyon jó. Hát majd ebből is megértik az itt jelenlévő elvtársak, mind a tizenkilencen... egy... kettő... három... hét... tizennyolc... Csak tizennyolcan vagyunk... Elvtársak, kartársak, ha jól látom, akkor a Nagy elvtársat nem látom, ő sincs a soraink között, pedig... Ki tudja önközül, hogy hol van ez a Nagy elvtárs...

— Egy bizottság munkájában kell részt vennie, s annak pont most van az ülése. Azon van a Nagy elvtárs!

— Köszönöm, Pacolai kartárs, de azért mégiscsak bosszantó, hogy egy ilyen fontos értekezlet-ről ketten is hiányoznak. De sebjaj... E két hiányzás, e két éppen most ülésező bizottság léte is igazolja kedves elvtársak, hogy mi itt tizennyolcan olyan feladat előtt állunk, amely korszakos... De hát csak tizenheten vagyunk... Hol a tizennyolcadik? Az elébb még itt volt? Csak úgy, egyszerűen kison egy ilyen fontos és korszakos megbeszélésről... Ki volt az, aki elhagyta a termet?

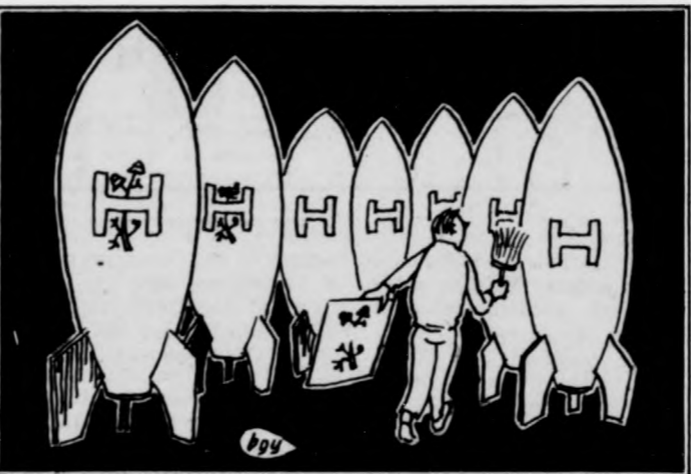
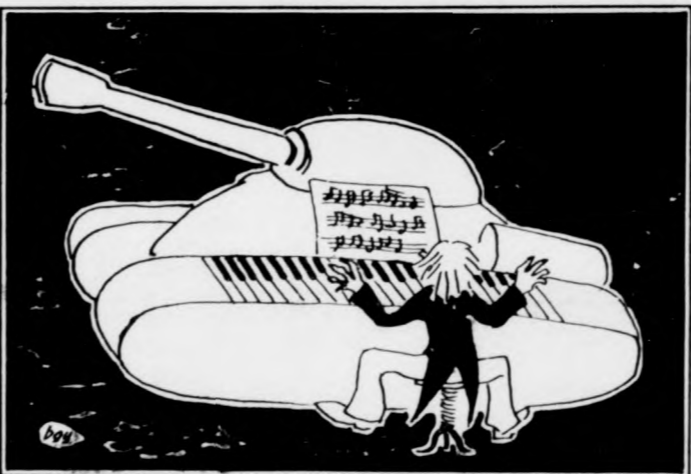
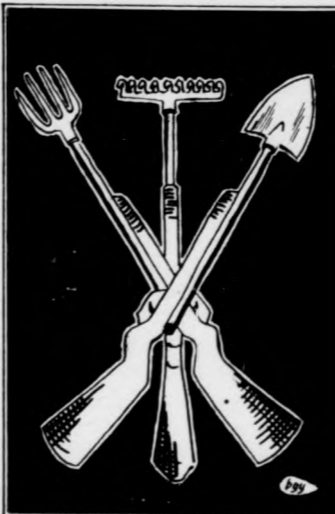
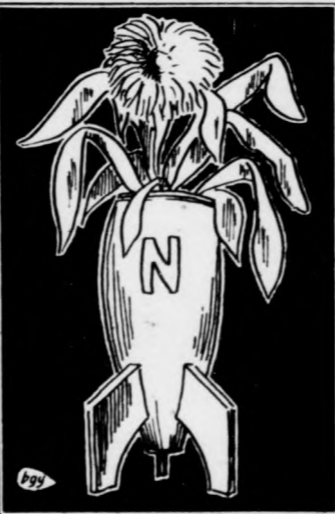
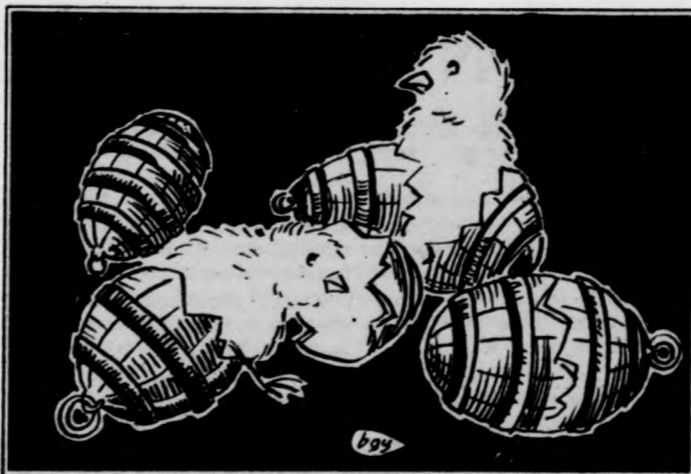
— Szusztlák kartárs ment ki csendben a szobából, Povázsai elvtárs, ugyanis idősügte nekem, hogy elfelejtette, neki is éppen most van egy bizottsági ülése... Ha én nem szólok az imént, hogy hová lett Kovács kartárs, meg a Nagy elvtárs, hát nyugodtan itt ülhet, míg ugyebár ott keresték volna. De sajnos nekem is kell mennem rögtön, Povázsai elvtárs.

— Magának is? Hová, miért? Talán pont most van egy bizottsági ülés?

— Nem most. Tíz perc múlva. Kicsit elhúzódtott a kezdés... Vizionlításra, jó munkát...

— Vizionlításra, Pacolai kartárs, s megnyugtathatom, hogy itt fogjuk vizionlítani, s nem ott, ahová most is igyekszik... Mert mostani tanácskozásunk, mint mondtam, igen nagy horderejű szakszervezetünk, intézményünk életében. Korszakos, hogy úgy mondjam, elvtársak... Mint hallották, személyesen is tapasztalhatták, egy időben három bizottság értekezik. Egy időben három. Két időben tehát hat, három időben kilenc, amiből könnyű kiszámolni, hogy öt időben tizenöt bizottság ül össze. S miért? Nem is tudom. Elég volt a bizottságosdiból. Elég, ha mondom. Ezért vagyunk együtt, mi tizenhatan, hogy megtegyük a szükséges intézkedéseket... Javaslom, elvtársak, hogy az elburjánzó bizottságok ellen vegyük fel a harcot... Egyetértünk ebben? Köszönöm. Javaslom tehát, hogy alakítsuk meg „Bizottság a Le a Bizottságokkal Bizottságot”, s egyben javaslom, hogy engem oda elnöknek megválasztani szíveskedjenek... Ja, igen, titkárnak is... Minek szétforgácsolni az erőket, nem igaz? Aki egyetért, tartsa fel a kezét... Köszönöm. Ezennel kimondom, hogy a „Bizottság a Le a Bizottságokkal Bizottság” ezennel megalakult... Legközelebbi ülésünket holnap reggel, ebben az időben tartjuk, ugyanitt... Köszönöm szíves részvételüket.

Gyurkó Géza

Minden juh elvithatatlan joga — hogy a farkas felfalja.

(Farkas-tréfa)

Ha visszatérnek az elkoptatott témához — ez arra vall, hogy még nem koptatták agyon.

(Sumér szólásmondás)

Ha színpadon az első felvonásban a szatira jegyvere csütörtököt mond — akkor a harmadik felvonásban biztosan eltalálja a tüzlőt.

(Ókori díszletmunkások szóbeszéde)

Bátran fedjétek fel a hibákat — ha egymás között vagytok.

(A Hogyan leplezzük le a visszaéléseket című új-zélandi monográfiából)

(E. Frost, ausztrál humorista)

A légváraknak legalsóbb egy vitathatatlanságuk van: jó a szellőzésük.

(E. Frost, ausztrál humorista)

Ha két ember veszekszik, erről leginkább a harmadik tehet: a macakasság.

(E. Frost, ausztrál humorista)

A televízió olyan készülék, amely tulajdonosát álomba ringatja, de a szomszédokat nem engedi aludni.

Az illető annyira szerette az igazságot, hogy még az axiómákkal is vitába szállt.

A remény nem annyira csalogat bennünket, hanem inkább gúnyt űz belőlünk.

(Régi római jellemzésből)

A fele (se) tréfa

Nők és férfiak

— A női szépség titka a következő. Először: egy szerelmes férj. Másodsor: a szerelmes férj fizetése.

— Meghívják az embert vacsorára. Ruhá, fodrász, smink, taxi. A tizenhat főre terített asztalnál külön kis táblácskákon a nevek. Már ettől majd frászt kapni! S ráadásul az étkezés kellős közepén kiesik a kezünkől a villa, bukfeneczik egyet a térdünkre simuló különleges szöveten, s az asztal alá pottyan. Mégsem tehetjük meg, hogy letérdelünk, s az asztal alatt csúszunk-mászunk utána. Ehelyett visszamosolygunk az asztal túoldalán nézegető férfira, s megengedjük neki, hogy hevesen udvarolni kezdjen. Amikor már se lát, se hall a lelkesedéstől, egy óvatlan pillanatban elemeljük a villáját, s végre nekiláthatunk a habostortának.

— „Minden férfi egyforma!” — szokták mondogatni a nők. Csak az a kérdés ezek után, hogy hol teremnek „azok a csodálatos férfiak”, akikről szintén szoktak ejteni egy-két szót.

Filozófia és gyakorlat

— Szemlélet: ha valami nem eladó, annak nincs ára, de ha így van, akkor értéke sincs. Tehát értéktelen.

A rövidség édestestvére a tehetségnek. De nem az egyetlen...

— Az éhezés gyógyhatásáról mégiscsak helyesebb ebéd után elmélkedni.

— Minél előbb hangzik el egy közhely, annál frissebbnek hat.

— Tudna egyáltalán Sziszifuszról a világ, ha sikerült volna a hegytetőre felgurítania azt a bizonyos követ?

Napi feljegyzések

— Egyes eladók még a jó szót is pult alá rejtik.

— Kedves nászutasok, ne túl hangosan kovacsoljátok családi boldogságotokat...

— Udvarias levél: „Kedves Szaktárs! Engedje meg, hogy minden ezután következő születésnapja és névnapija alkalmából a legjobbakat kívánjam Önnek. Hasonlóképpen a legjobb kívánságaimat szeretném kifejezni más évfordulóik alkalmából is. De engedje meg, hogy ne áruljam el, mit kívánok Önnek a levelében feltett kérdéssel kapcsolatban.”

— Elázhat vajon az ember, ha csak száraz Martinit iszik?

— Ha nem követsz el hibát, hogyan gondold, hogy ki tudsz mázni belőle?

— Érdekes mondani valamiről valamit, amikor ugyanarról és ugyanakkor hallgatni is lehet?

— Érdekes, hogy egyeseknek — ahhoz, hogy megértsék őket — csak meg kell szólalniuk. Másoknak pedig csak elhallgatniuk...

— Van piros tinta is, kék is, zöld is, sőt még sárga is, de mindegyikkel alaposan be lehet feketíteni az embert.

— Az erdőben is csak akkor lélegzik könnyen az ember, ha történetesen több a levegő, mint a fa.

— Ha gyakran megdobnak kövel, építs a kövekből nyaralót.

— A bolha nagy érték, de tékozlójátok el! Elefántot lehet csinálni belőle.

— Lányok, ne bolondítsatok magatokba addig lírikust, amíg meg nem tudjátok, hogy tehetségese-e.

(Összegyűjtötte és oroszról fordította: Konczek József)

A mester játszik...

Rubinstein egyik fellépése előtt zavartalanul akart gyakorolni, ezért meghagyta inasának, bárki keresi, mondja azt, hogy nincs otthon. Néhány pillanat múlva megszólalt a telefon: egy női hang kereste a mestert.

— A mester nincs itthon — mondta az inas.

— Hogyhogy nincs itthon? — sértődött meg a hölgy —, hiszen egészen jól hallok, hogy éppen játszik!

— Nem asszonyom, nem a mester játszik, hanem én törölgetem a port a billentyűkről!

Trófea

Akiról utcát neveztek el Debrecenben

Dévai Bíró Mátyás

Dévai Bíró Mátyás (Déva, 1500 körül – Debrecen, 1545) volt legelső vérbeli reformátorunk, akire merész utórszerűt, félelmet nem ismerő hősiességéért magyar Luthernek neveztek el. Budán tanult, innen ment a krakkói egyetemre (1522–24), s hazatéréte után ferences szerzetesként működött, 1527-ben pedig Tomori István udvari papja lett Boldogkői várban.

A ferencesek obszervanciája a vallási külsőségek jelentős részének elvetésével, a krisztusi alázatosság, szegénység hirdetésével akarattalanul is készítette a reformáció útját Magyarországon. Nem véletlen azert, hogy a reformátorok jelentős számban a ferencesek közül kerültek ki. Dévai Bíró Mátyás a reformáció tanáival a wittenbergi egyetemre Luther és Melancthon hallgatójaként ismerkedett meg 1529–30 között. Reformátori munkáját mint Luther tanainak követője és hirdetője kezdte a Dunamelléken és a Dunántúlon, de Kassától Sárosvárig, Németújvártól Miskolcig tevékenykedett. 1531-ben Budán, majd Kassán prédikátorokodott. A reformáció tanainak hirdetését mind I. Ferdinándtól, mind Szapolyai Jánostól büntetés nélkül elszelvednie. Kassáról Pozsonyba, majd Bécsbe hurcolták, ahol Fáber János próbálta rávenni a katolikus egyházba való visszatérésre. Feleletül Dévai kassai hívei segítségével börtönből megszökött 1533. július 15-én. Budán ismét fogdába került, s csak 1535 tavaszán szabadult. Ekkor Nádasdy Tamáshoz (1498–1562), az első protestáns nádorhoz került Sárosvárra, ahol megírta első hitvitázó művét. Mikor az egri püspök üldözése miatt innen is menekülnie kellett, Perényi Péter (?1502–?1548), a reformációhoz csatlakozott főnemes kancellár vette pártfogásába, mint udvari papját 1539-ben. 1540-ben Serédi Gáspár a szikszói iskola vezetésével bizta meg, de a katolikus papság támadásai miatt 1541-ben innen is menekülni kényszerült. Ezúttal a reformáció bölcsőjéhez, Wittenbergbe ment vissza.

Itthon újra kezdődött számára a kálváriajárás: miskolci lelkes állását a katolikus papság zaklatásai miatt el kellett hagynia. Új támasza egy protestáns főúrban, Drágffy Gáspárban (?1516–?1545) talált, akinek birtokán prédikátorokodott. Állítólag 1544-ben részt vett a nagyváradi hitvitán, melynek tetejét ő állította össze. Eleinte utolsó éveiben a luther-melanctoni irányzatnak háttérpartit, a helvét reformációhoz hajlott. A magyar reformátorok első, sokoldalú, tipikus alakja 1544-ben kerülhetett Debrecenbe, ahol 1545-ben már meg is halt.

A nagy munkabírású Dévai irodalmi területen is dolgozott. Az új hit eszméit magyar nyelvű műveiben népszerűsítette. Orthographia Ungarica címen abcécs könyvet írt a mezővárosi polgárok számára. Az Igaz írás módjáról való tudomány c. írása Krakkóban jelent meg 1534–35-ben. Ugyanitt nyomtatták ki A tíz parancsolatnak magyarázatja c. hittankönyvét 1538-ban, mely a lutheri elvek közhíros megfogalmazása magyar nyelven. Maradt egy Minden embernek illik ezt tudni kezdetű tanító egyházi éneke is, mely a református énekeskönyvben két századon át szerepelt. A latin vitairat műfaj első hazai művelőjeként is emlegetjük. Több magyar nyelvű kézirata elvesztett.

A magyar reformátorok első tipikus alakjának nevét a Szabadságtételek egyik utcája is őrzi.

Dr. Nyakas László

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

MÉREG A KONYHÁBAN

Az ételmérgezők a meleg nyári hónapokban a leggyakoribbak, de nem ritkák ősszel, tavasszal sem. Az okok sokszor konyhatechnikai hibákra vezethetők vissza. Megelőzéshez néhány tanács: a nyers hús feldolgozásához használt eszközöket mindig alaposan tisztítsuk meg, mielőtt egyéb ételhez nyúlunk velük. Egyáltalán különösen fontos: a konyhasztaság, az étellel kapcsolatos higiénés körülmények biztosítása.

Gyakran okoznak ételmérgezőket a gyorsan romló, hűtést kívánó élelmiszerek. Főleg a kolbász, hurka, felvágottak, húsételek (pl. csirkepörkölt, pácolt vagy főtt húsfélék), a tejes ételek (fagylalt) és a tojással készült ételek (krémek, madártej, tojásos galuska).

A maradék ételek későbbi fogyasztása akkor is veszélyes, ha hűtőszekrényben tároljuk. Hűtőszekrényben is csak az előirt hőkön és ideig tárolhatók a táplálékok.

A főtt ételek újabb forralás nélküli fogyasztása sem ajánlatos.

A felbontott konzervek helytelen tárolásától is óva intenek a szakemberek. A konzervmaradékokat vegyük ki a dobozból, és porcelán vagy üvegedényre helyezve tegyük hűtőszekrénybe.

Számtalanszor elhangzott már, hogy a gyümölcsöt csak folyó vízzel való, alapos mosás után fogyasszuk. Egészségteljesnek azonban ezt nem lehet elégszer ismételn.

Ez évben már több súlyos gombamérgezés történt. Sajnos, halálos végű is.

Sokan tévedhetetlennek tartják magukat gombaügyben. Am egyetlen tévedés emberéletbe kerülhet!

Legveszedelmesebb ellenségünk a gyilkos galóca, amelyből egyetlen szem elfogyasztása is elég egy emberi élet kioltásához. Alattomosan támad: fogyasztás után sokára, kb. 6 óra elteltével jelent-

keznek a mérgezés tünetei. Gyakran előfordul az is, hogy csak 20–30 óra múlva lépnek fel. Ilyenkor már alig gondolhatunk arra, hogy a rosszullétet az előző nap elfogyasztott gomba okozhatja.

Életet menthet a szigorú szabály megtartása: a mérgezőket legelőször az egészségünk érdekében kórházba kell szállítani! Mindenképp azonnal hívjunk mentőt, és a gombából ettek, még ha panaszmentesek is! Egyébként bármilyen panasszal fordulunk orvoshoz, közöljük vele, ha netán gombát is fogyasztottunk!

Sokan azt hiszik, hogy a mérges gomba húsa megkékül, főzete az ezüsttárgyat vagy a petrezselymet megfeketi, és a mérge leforralással eltávolítható. Nem szabad kísérletezni! Számos emberélet követeltek az ilyen és hasonló tévhitek.

Miután a tét: az élet – csak hatóságilag szakértő által ellenőrzött gombát fogyasztunk!

KERESZTREJTVÉNY

HÍRES MONDÁSOK

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14				15						16		
17			18				19	20				
21					22			24		SZ		
25		26		27	28			29				30
31			32			33		34				35
36	37		38			39		40				41
42		43			44				45			46
47				48	49				50	51		52
53			54			55			56		57	58
						59					60	

VÍZSZINTES 2. Beethoven-ről mondta egyik méltatója: A bécsi polgár helyett Párizsban csinálták meg a forradalmat, (folytatás a v. 2.; f. 1. és a v. 48. alatt). 14. Sziicium és germanium. 15. Kongói kórózdó állat. 16. Szeptemberi. 17. Regényiró, novellista (1879–1942). 19. A képlékeny anyag. 21. E fanyar gyümölcs. 22. Kínai politikus volt. 24. Nem csak szorozó! 23. Hegedűhurok. 26. Hím halak ivari váladéka. 28. Mesterséges nyelv. 29. A sakkozók nemzetközi pontozása. 30. Felkiáltás. 31. 160 Rómában. 32. Indiai császár. 1722 m. 33. Volt. 34. Portugál, norvég és román autójel. 35. Német szem. névmás. 36. Szovjet autójel. 41. A többszám latin jele. 42. Külső hatás. 44. A Tisza romániai mell-

lékfolyója. 45. Amerikai író (Ken). 47. Híres a borkája. 52. Francia sziget! 53. Keresztül. 54. Élénk arcszínt felvenni. 53. Ilyen lap is van.

FÜGGŐLEGES: 2. Ilyen királyi is van. 3. Ilyen a jó bikavér! 4. Bejegyztem-e? 5. Vissza, idegen női név. 6. Atlantak! 7. Beethoven mondta Napóleonról, amikor Bonaparte császárra koronázta magát; (folyt. a f. 20., valamint a v. 38. alatt). 8. Zenei rövidítés. 9. Latin út! 10. Emé. 11. Ilyen áru is van a ruházati boltokban. 12. Zavaró taps! 13. Japánból való. 18. Vödör alakú, egyfüldű edény. 22. Kérdő szócska. 23. Szomori. 29. Jugoszláviai folyó. 29. Népszavazás. 37. Francia bor. 40. Madarak nagy csoportja. 41. Mókuskál kisebb

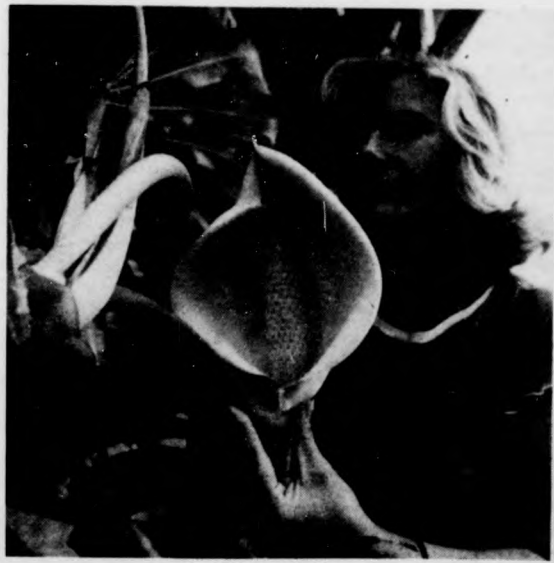
rágcsáló. 43. Kiejtett mássalhangzó. 46. Olasz helyesírás. 48. Szafonban van! 51. Zavaros tan. 54. Kicsinyítőképző. 55. Kirakat része! 56. Ugyan az! 57. Olasz névelő.

Beküldendő szeptember 16-ig a v. 2., f. 1., v. 48., valamint a f. 7., 20. és v. 38. alatti két mondás.

Ötletek, gumicsőre

A ház körül sok ilyen akad gumicső, sok annak kisebb-nagyobb darabjai. Ne dobjuk a szemétkébe, mert még a tízcement darabot is felhasználhatjuk valamire. Néhány ötlet:

- Ha nem használjuk a baltát, élére hűzza esetleges balesetet küszöbölhetünk ki.
- Fa-, fémlemez vagy üveglap élére ráhelyezve, sokkal kényelmesebb, veszélytelenebb a szállítás.
- Ha a vödör alsó peremére húzzuk, védi a vödört is, és nem karcolja a padlózatot.
- Ha rövid hengeres darabokat (fa, szinesfém, műanyag) akarunk szelvényezni, az ilyen anyagot felhasított csőbe helyezve szorítsuk szatuba.
- Csővek ideiglenes toldásakor, repedések javításakor is jó szolgálatot tehet — hosszban felvágva — egy darab gumicső.

Győrött harminc centiméter nagyságúra nőtt a filodentron virágja

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

SIKER

Az 1982. évi nemzetközi katalógusok közül elsőnek az NSZK-ban megjelent Michel érkezett be. A címlapot Pállya Celesztin festményének reprodukciója, az 1979. állatfestmények sorozat 3 forintos díszít. Talán nem is véletlenül, hiszen a sorozatot használatlanul majd félével magasabban, használat háromszorosan jegyzi, mint tavaly. Jól sáfárkodunk a magyar bélyeg-ekkel, amiben legnagyobb része külkereskedőknek van. 1 forint névérték legalább 1 márkáért egyenlő az 1979. Téli olimpia, Vasút blokknál, 1978. Korona blokknál, 1977. Duna, Belgrád,

ken nyugvó emelet keletről nyugat felé halad. A képen az első rátekinésre összhang uralkodik, aztán kitűnik, hogy a külső pillér a belső részen végződik. A mű középkort idéz, egy apród szemléli a most bélyegre vitt kockát. Ezen is hátra kerül az előlír inforintos díszít. Meglepő, hogy sokkal kettévága a lehetetlen, az szabályos két kockára válik. Különleges szemlélet hatja át a művet, valóságként ábrázol a tudomány mai állása szerinti mérési lehetőségeket. Az alkotó a matematika vonzásában élt, az apród alakjában talán magát rajzolta meg. Megfejteti a megoldhatatlannak látszó, szabályokat keletre személtetés — az a szá-

Rubens blokknál, Sopron bélyegnél, stb.

A tavalyihoz viszonyítva 50 százalékkal emelkedett: többek között az 1979. Vasútblokk, 1978. Dürer blokk, 1977. Bélyegbemutató blokk, 1976. Itália kisív, 1975. Visegrád sor és blokk, Helsinki II. blokk, Autóklub, 1973. Helsinki I. blokk, Hosszan sorolhatnánk a vágottakat is, mutatóba néhány: 1979. Világítakarékosági nap, Vasarely, Móricz, 1965. Bélyegnap sor és blokk, Univerzális blokk stb.

A könyvmozgástól kezdve jó eredménnyel szerepelnek a riek is (zárójelben az előző érték): 1971. Kőnyomatos 25 kr. 2200 (1900), 1925. Jókai 24 (15), 1931. Zeppelin 250 (900), használtan 1000 (200), 1932. Nagy Madonna 1000 (800), 1938. Szt. István blokk 70 (50) márká.

A magyar bélyeg megdicsőülését az egész lapot megsemmisítjük tele, noha majd minden kiadványunk javított nemzetközi jegyzését. Az ízelet két emlékezetes adattal zárjuk: Fordított Madonna 16 000 (8000), Dunabizottság 900 (180) nyugatnémet márká.

ÚJDONSÁGOK

Az NSZK-ban is ősszel tartják a bélyegnapot. 60 pf névértékű bélyeg egy postaiállomás mozgalmat elvállalja, érkezés és induló utasokkal 1855 táján. A németeknél a központi rendezvényen kívül 900 kör tart kiállítás a filatelisták ünnepén. Erdős, hogy Angliában eddig még nem tartottak bélyegnapot. Ezen túl valószínűleg május 6-át, az első bélyeg megjelenésének évfordulóját jelölik ki a gyűjtőmozgalmak napjának.

A városok megújulásáért indítottak harcot számos országban. Dániában 1 millió polgár lakik rosz és korszerűtlen otthonban. Ezért 1,60 kr. címletű bélyegen népszerűsítik a felújítási, illetve az új házakat építő mozgalmat.

A szovjet posta ötértékű szovatot bocsátott ki. Az egyes címletek futót, díszkosztvetőt, labdarúgókat, ökölvívókat és úszónőit ábrázolnak.

TÉRSZEMÉLELET-FICAM

Az osztrák posta 4 schilling névértékű bélyegre készített a 10. matematikai kongresszust. Az új címlet M. C. Escher holland festő lehetetlen kockáját ábrázolja. Escher 1958-ban készítette el Belvedere c. litográfiáját, amely mértani képletszerűségeitől szűrtül. Az épület földszintje észak–déli irányú, az innen induló pillé-

mező európai országok közös májori sorozatát az idén népszerűsítik kellenek életre. Hollandia bélyegpárja sajátos témákkal csatlakozik, amikor a harangjátékok és a keresek orgonát mutatja be a filatelistáknak. Az utóbbi hangszerautomata nálunk ismeretlen, valamelyest a veredére c. litográfiáját, amely díszes külleme és muzsikája vagy 150 éve elválaszthatatlan része a holland városképeknek.

Ismerje meg Nagy ú

Mindenki érzi, hogy a köti a cselekvéseket, a nehézséghez, kockázatos. Sőt egyének és közösségek Játékunk arról kísérletben ragaszkodik a bevált változtatni.

Kérdések

- Milyen a jó feleség?
- Agyeszen gazdálkodik?
- B alkalmaszkodik a férjre?
- C tud sütni, mosni, varrni?
2. Hogyan értékeli az életet?
- A nagy örömet jelent-e?
- B nem érdeklődik a családjában?
- C riadójeleként.
3. Milyen a jó munkatárs?
- A ügyesen tervez és kiemeli a csúcspontot?
- B szakmailag kiemeli a csúcspontot.
- C rugalmas.
4. Milyen gyakran tesztel a munkatársakat?
- A gyakran, jelentős kérésekre.
- B soha, el sem képzelheti.
- C ritkán, következmény nélkül.
5. Hogyan gondolkodik a jövőben?
- A örömmel, jelentős kérésekkel.
- B még arra gondol, hogy nem érdeklődik, hogy a jövőben.
- C különböző embereket.
6. Nem, egy tipikus példát említi a vonzalmakról.
- B igen, és ez a tény, az a tény, hogy a vonzalmak.
- C néha előfordul.
7. Erdemes egy új ötletet?
- A feltétlenül.
- B az attól függ, hogy milyen az ötlet.
- C nem erdemes.
8. Ugye-e az időre?
- A nagyon pedánsan.
- B néha.
- C az utolsó pillanatban.
9. Miért kedveli barátait?
- A azért, mert mindig látja számítható barátokat.
- B azért, mert saját elvárásai alapján.
- C azért, mert új célok adatra való inspiráció.
10. Mi a véleménye a szülőkről?
- A irigylő néha őket.
- B nemmi jelentőségűk.
- C a társadalomnak erői nélkül szemben.
11. Egy új ismerős mit jelent?
- A igen, feltétlenül.
- B attól függ, hogy mit jelent.
- C nem erdemes.
12. Szokott változtatni a munkahelyén?
- A évente egyszer.
- B gyakran.
- C nem, pontosan tudja, hogy mit kell csinálnia.
13. Milyen a jó pedagógus?
- A precízzen tanít mindegyik tantárgyból is ki tud választani.
- B azért, mert saját elvárásai alapján.
- C azért, mert új célok adatra való inspiráció.
14. Hogyan szokott reálgazdálkodni?
- A miért?
- B miért ne?
- C jó lenne, ha...
15. Milyen a jó politikus?
- A megfontolt, következtetéseket tud levonni.
- B gyorsan reagál a körülmények változására.
- C igen gyorsan reagál a körülmények változására.
16. Hogyan nézi a telet?
- A különösből válogat.
- B meglepő, a legérdekelőbb programok.
- C ritkán, mert vannak fontosabb dolgok.
17. Mi a véleménye a szociális problémákról?
- A biztonságát adnak, az embereknek a köztudat.
- B sok esetben jó támasz.
- C az alábbi tulajdonosok magáról mint dicsekedik.
18. A nagyon megbízható?
- A nagyon megbízható.
- B nagyon kiegyensúlyozott.
- C nagyon erdedit.
- 19/1. Ha dohányzik?
- A nem érzékel, hogy a dohányzás a társadalom számára veszélyes.
- B mindig tudja, hogy a dohányzás a társadalom számára veszélyes.
- 19/2. Ha nem dohányzik?
- A szűkebb a dohányzók körében.
- B a dohányzók körében.
- C lehetőséget a társadalom számára.
20. Hogyan tervezi a jövőt?
- A mindig ugyanott lesz.
- B minden évben újra tervezi.
- C az utolsó pillanatban.
21. Munkába menet mit visz magával?
- A igen, ezen képtelen.
- B időnként, szükség esetén.
- C mindig változtat az életével.
22. Milyen filmeket kedvel?
- A az olyan szórakoztatók, amelyek önálló történetet mutatnak.
- B amelyeket már a közönség ismer.
23. Az Ön felesége vagy férje?
- A feleségem.
- B a feleségem.
24. A hangulatja jó?
- A a kollégáktól véleményeket a tájékozódásról.
- C lehetőséget a társadalom számára.
25. Az alábbi tulajdonosok magáról mint dicsekedik?
- A a megbízhatóság.
- B az irányíthatóság.
- C az ötletem.
26. Vártható, új helyzet?
- A nem veszítük el a fejleményeket.
- B kihasználjuk a lehetőségeket.
- C napirendre tudjuk vezetni a lehetőségeket.
27. Az Ön előrelátása?
- A a munkáját.
- B a családja.
- C a szórakozásra is.
28. A polgármíről az a?
- A adottsági társadalmi kör.
- B jó volna nálunk is.
- C már gyakorlatilag megszűnt.
29. Új barátairól szerzel?
- A nevéket, személyi adataikat.
- B foglalkozásukat.
- C érdeklődési körük.
30. A jövőről úgy véli?
- A sok változás között lesz.
- B a legtöbb eredményt a legkevesebb változást hozza.
- C reméli, hogy megteheti a változást.
31. Az életben a legfontosabb?
- A a boldogság.
- B a biztonság.
- C a véletlen siker, esély.

en nyugvó emelet keletről nyugat felé halad. A képen az első tekintésre összhang uralkodik, azán kitűnik, hogy a külső pillér belső részen végződik. A mű özpékon idéz, egy apród szemlén a most bélyegre vitt kockát, zen is hátra kerül az előlől inuló él. Meglepő, hogy sikkal estévágra a lehetetlen, az szályos két kockára válik. Különleges szemlélet hatja át a művet, aloságként ábrázol a tudomány ai állása szerinti mértani lehetőségeket. Az alkotó a matematika vonzásában élt, az apród alakjában talán magát rajzolta meg. Megfejtési a megoldhatatlannak látszó, szabályokat keletlen a természetben — ez a szá-

ok embereinek doiga. Ezért denik meg Escher problématis műve a kongresszus 3 400 000 díjnyában kiadott bélyegen.

ÚJDONSÁGOK

Az NSZK-ban is őszel tartják bélyegnapot. 60 pf névértékű helyeg egy postáállomás mozgalas életét ábrázolja, érkező és dülő utasokkal 1855 táján. A meteknél a központi rendezvényen kívül 900 kör tart kiállítást a filatelisták ünnepén. Erdésben, hogy Angliában eddig még m tartottak bélyegnapot. Ezenl valóságzsinór május 6-át, az ő bélyeg megjelenésének év-üvölőjét jelölik ki a gyűjtőozgalom napjának.

A városok megújulásáért indítanak harcot számos országban. Ánliában 1 millió polgár lakik szsz és korszerűen otthonban. ért 1,60 kr. címletű bélyegen pszerűsítik a felújítási, illetve új házakat építő mozgalmat.

A szovjet posta ötértékű sorotocácsát ki. Az egyes címkek futót, diszkoszvetőt, labda-gókat, ökölvívókat és úszónót árazolnak.

Az európai országok közös téájú sorozatát az idén népszokák-akat keltenek életre. Hollandia lyegpárja sajátos témákkal átalakozik, amikor a harangjá-kot és a kerekese orgonát mű-ja be a filatellista világának. Az obbi hangszerautomata nálunk meretten, valamelyest a verk-eses külleme és muzsikája vagy éve elválaszthatatlan része a tand városképnek.

Ismerje meg önmagát!
Nagy úr a megszokás

Mindenki érzi, hogy a szokás lehet hasznos, de olykor gúzsba köti a cselekvéseket, a gondolatokat. A változtatás számos esetben nehéz, kockázatos. Sok örömet tartogat, de gondot is okozhat egyének és közösségnek egyaránt. Játékunk arról kísérlet meg képet adni, hogy Ön milyen mértékben ragaszkodik a bevált sémákhoz, illetve mennyire képes azokon változtatni.

- Kérdések**
- Milyen a jó feleség? Kiemelkedő tulajdonsága az, hogy...
A ügyesen gazdálkodik a háztartásban, jól beosztja a pénzt,
B alkalmazkodik a férjéhez,
C tud sütni, mosni, varrni, főzni.
 - Hogyan értékeli az életben a változásokat?
A nagy örömet jelentenek,
B nem érdekli különösebben,
C riadójelként.
 - Milyen a jó munkahelyi vezető? Kiemelkedő tulajdonsága az, hogy...
A ügyesen tervez és koordinál,
B szakmailag kiemelkedő,
C rugalmas.
 - Milyen gyakran tesz megmondhatóan kijelentéseket vagy elhárított lépéseket?
A gyakran, jelentős következményekkel,
B soha, el sem képzelhető,
C ritkán, következménye pedig alig van.
 - Hogyan gondol vissza ifjúkori álmaira és reményeire?
A örömmel, noha tudja, hogy irrálisak voltak,
B még arra gondol, némelyiket megvalósíthatja,
C nem emlékszik, hogy miről álmodozott.
 - Különböző embereket tart szimpatikusnak?
A nem, egy tipikus mellett döntött, ennek megfelelően jönnek létre a vonzalmak,
B igen, és ez a tény zavaró,
C néha előfordul.
 - Erdemes egy új hobbi miatt megváltoztatni az élettrájtust?
A feltétlenül,
B az attól függ, hogy mi az a kedvvel,
C nem érdemes.
 - Ügyel-e az időre?
A nagyon pedánsan,
B néha,
C az utolsó pillanatban a program gyakran megváltozik.
 - Miért kedvel barátait?
A azért, mert mindig a legkellemesebb élményekre és jó hangulatra számíthat társaságukban,
B azért, mert saját elképzelését kibontakozására lehetőség van a társaságukban,
C azért, mert új célok és új társak felé irányítják, ötleteket, feladataira való inspirálást kap tőlük.
 - Mi a véleménye a hippikről?
A irigyli néha őket,
B semmi jelentőségük nincs,
C a társadalomnak erőteljesebben, határozottabban kellene fellépni velük szemben.
 - Egy új ismerős miatt érdemes-e megváltoztatni a megszokott élettrájtust?
A igen, feltétlenül,
B attól függ, hogy mit ér érte,
C nem érdemes.
 - Skizott változtatni ruháztatán az időjárástól függetlenül is?
A évente egyszer,
B gyakran,
C nem, pontosan tudja, hogy mi az, ami jól áll csak a horáj.
 - Milyen a jó pedagógus?
A precíz tanít minden kötelező ismeretet,
B tantvernen felül is kielégíti a diákok érdeklődését,
C a diákok barátja.
 - Hogyan szokott reagálni leggyakrabban egy izgalmas javaslatra?
A miért?
B miért ne?
C jó lenne, ha...
A igen, feltétlenül,
B attól függ, hogy mit ér érte,
C jó lenne, ha...
15. Milyen a jó politikus?
A megfontolt, következetes, szigorú,
B széles látókörű, becsületes, őszinte,
C igen gyorsan reagál a nemzetközi helyzetre, felülvizsgálja korábbi döntéseit is.
 - Hogyan nézi a televíziót?
A különösebb válogatás nélkül,
B megkeresi a legérdekesebb adást, többször átkapcsol a másik programra,
C ritkán, mert vannak sokkal érdekesebb dolgok.
 - Mi a véleménye a tervezőkről?
A biztosságot adnak,
B sok bennük a kötöttség, ami hátrányt jelent,
C adott esetben jó támpontnak számítanak.
 - Az alábbi tulajdonságok közül melyiket szereti hallani saját magáról mint dicséretet?
A nagyon megbízható,
B nagyon kiegyensúlyozott,
C nagyon eredeti.
 - Ha dohányzik:
A nem észli, hogy mennyit szív el,
B próbálja a mérséklést, de nem sikerül,
C mindig tudja, hogy hányat szívott el, ezért nem viszi túlzásba.
 - Ha nem dohányzik:
A szítja a dohányosokat,
B tulajdonképpen szűksége volna valamilyen feszültségelvezető, játékos szenvedélyre,
C bármikor rágyújthatna a rászokás veszélye nélkül.
 - Hogyan tervezi szabadságát?
A mindig ugyanott tölti,
B minden évben újra tervez 6-8 hónappal korábban,
C az utolsó pillanatig vár, és ösztönösen, ahogy esik...
21. Munkába menet mindig ugyanazon az úton halad?
A igen, ezen képtelen lenne változtatni,
B időnként, szükség szerint, tesz kitérőt,
C mindig változtat az útvonalon, szívesen eltér a legrövidebb úttól is.
 - Milyen filmeket kedvel a tévé műsorából?
A az olyan sorozatokat, amelyekben azonos a főszereplő,
B amelyek önálló történetek, egész estét betöltő filmek,
C amelyeket már a mozis is bemutatott.
 - Az Ön felesége távozik. Ön úgy véli, hogy el tudja végezni az ő munkáját is, de a legbiztosabb saját munkakörében. Ebben a helyzetben...
A hangoztatja jelöltségét és helyettesíti a felesetet,
B a kollégáitól véleményeket halgat meg, kihatásnálja a lehetőségeket a tájékozódásra,
C lehetőleg érdemi munkát nem végez, mert abból nem lehet baj.
 - Az alábbi tulajdonságok közül melyik a leghasznosabb?
A a megbízhatóság,
B az irányíthatóság,
C az ötletemesség.
 - Váratlan, új helyzetben az a fontos, hogy...
A ne veszítsük el a fejünk,
B kihasználjuk a lehetőségeket,
C napirendre tudjunk térni rölette.
 - Az Ön elidőltatása kiterjed:
A a munkájára
B a családjára is
C a szórakozására is
 - A poligamiáról az a véleménye, hogy...
A adott társadalmi környezetben megszokott lehet, ha cészerű
B jó volna nálunk is bevezetni
C már gyakorlatilag megvalósult
 - Új barátairól szerzett első ismerettel:
A nevük, személyi adataik
B foglalkozásuk
C érdeklődési körük.
 - A jövőről úgy vélekedik, hogy...
A sok változás között Ön változatlan marad
B a legtöbb eredményben aktívan szerepel, ura a helyzetnek
C reméli, hogy meglepő élmények is érik, érdekes, új benyomásokat vár
 - Az életben a legfontosabb:
A a boldogság
B a biztosság
C a véletlen siker, esetleg a megdömlatlanságból eredő boldogság

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

MUNKAHELYI KAPCSOLATOK

A munkahely „második otthonunk”, ezért a jó vagy rossz munkahelyi légkör nagymértékben befolyásolja közérzetünket. Kellemes dolgozni, ha a munkatársakkal jó a kapcsolat, szívélyes a hangneme. Sok munkahelyen a közmunka barátokká kovácsolja a dolgozókat. Ezeket az értékes emberi kapcsolatokat érdemes ápolni.

Vannak azonban a munkahelyeken ideálisnak egyáltalán nem mondható kapcsolatok házassági kötelekben élő férfiak és nők között. Ezek sokszor sértil a házastársi hűséget és veszélyeztetik a házasságok fennmaradását. Tudom, mindenkinek magánügye, hogy kivel és milyen tartalmú barátságot tart fent. Ebben senkinek sincs joga beleszólni. En sem teszem. Mindössze a házasság védelmében ejtek néhány szót, amelynek inkább gondolat- és felelősségbresztés a célja.

Mivel a nap jelentős részét a munkahelyen töltjük, könnyen kialakulhat a munkatársi viszony nál mélyebb tartalmú kapcsolat férfi és nő között. Szerepet játszhat az újdonság ereje is, amely mindig vonzóvá teszi a másik felet. S ha átlépik azt a bizonyos határt, amelynek egyik oldalán még munkahelyi barátság van, de a másik oldalán már az egymás akarásának veszélyes zónája, ennek előbb-utóbb a család látja kárát.

Ha nem is vezet váláshoz az ilyen rövidebb-hosszabb ideig tartó kapcsolat, a családi életre mindenképpen kiható. Például: az érdeklét fél később meggy haza, valótlán dolgokkal indokolja elmaradását (túlóra, kiszállás, értekezlet stb.); a közös családi dolgok iránt közönyös vagy türelmetlen, mert gondolatait a másikkal időznek; letagad-

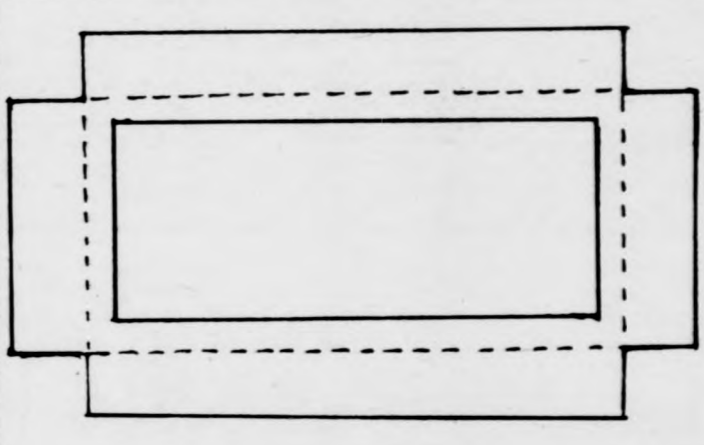
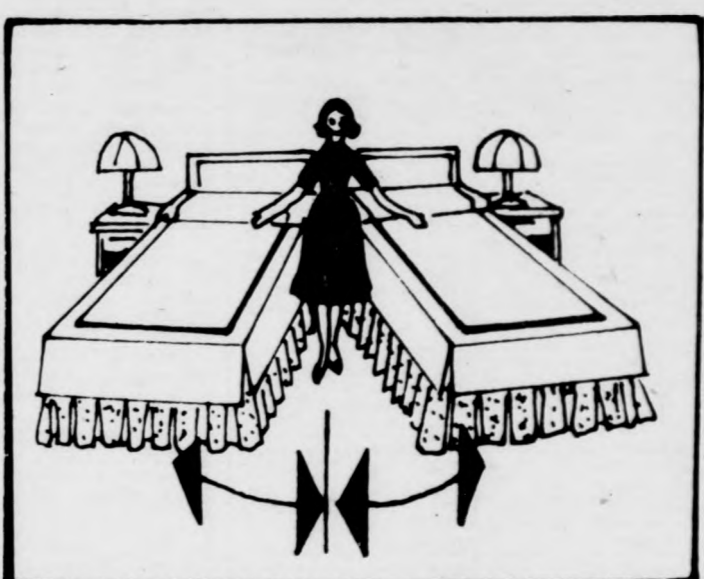
ja jövedelmének egy részét és partnerére költi; szándékosan vitákat provokál, hogy indoka legyen elrohanni hazulról — a másikkhoz stb.

A statisztikai adatok szerint a válási okok között igen nagy százalékában szerepelnek a munkahelyi kapcsolatok. De nagyon sok esetben ezek sem bizonyulnak tartósnak, ha házasságra kerül a sor. Ennek mélyenfekvő okai vannak. Az, aki nem tiszteli eléggé a házasságban mindkét részről kötelező erkölcsi normákat, könnyen belesik ugyanabba a hibába, és új házasságát is lazán kezeli. Szívesen teremt ismét kifogásolható kapcsolatokat, és kezdődik minden előlöl.

Ha a családi életforma iránt kötelező komoly felelősséggel boncolgatjuk ezt a kérdést, akkor mérlegelnünk kell a helyzetet. A család a legszébb emberi közösség, ahol védett, szeretetteljes környezetben nőnek fel gyermekeink, életünk folytatásai. Ha mérlegre tesszük ezeket az értékeket, s a mérleg másik serpenyőjébe az alkalmi partnert, vajon melyik oldal súlyosabb lelkiismeretünk előtt? Az ember önmagát félti, ha a mérleg a család javára billen.

Ha netán erőt is vesz rajtunk időnként az „egyszer élünk” hangulat — ne dobjuk el a családot a múlt örömeiért, mert az élet végén vissza kell néznünk, és lelkiismeretünk előtt felelni kell az életre hívott gyermekeink sorsáért.

Az élet naponta kínálja a kapcsolatlehetőségeket munkahelyen és máshol. A személyi vázras sokszor hat érzelmvilágunkra. A kísértésnek nehéz ellenállni. Mégis érdemes leküzdeni ezeket az érzéseket, és jellemes magatartással megvédeni az otthon tisztaságát.

Új köntösben a fekvőhely

Ha az egyszemélyes heverő bútorozóváte már nagyon megkopott, és nincs pénzünk újat vásárolni, lényegesen kevesebb kiadással új ruhává öltöztethetjük. A fekhelyre először pontosan kiszámított méretre, virágos vagy modern mintájú, esetleg egyszerű vékonyabb kelméből (karton, vászon, dekorelyem) készítsünk alul széles berakással szegélyezett terület.

Ennek tetejébe kerül a „felsőruha”, amelynek szabását a rajz szerint végezzük. Anyagát vastagabb, jó tartású kelméből (plüss, kordbársony, szövöt) válasszuk, arra ügyelve, hogy harmonizáljon a többi lakástextillel, de főleg az alatta levő „alsószoknya” anyagával. Éjszakára csak a felső borított kell a fekhelyről levenni.

Ahol kétszemélyes franciaágyat kell újjávarázsolni, ott ugyanígy járunk el, csupán még egyszer akkora méretet veszünk figyelembe.

FÜSZERES PARADICSOM

Hozzávalók: Érett, kemény paradicsom, fokhagyma, só, cukor, örölt bors, kakukkfű, majoránna, babérlevél, olaj.

A paradicsomot megmosuk, csutkját kivágjuk és felül hegyes késsel bevágjuk. Fűszerkeveréket készitünk négyötöd rész sóból, egyötöd rész cukorból és bőses feketeborsból és a paradicsomot nyílásába töltjük. Kés segítségével néhány levél majoránná, babérlevelet és egy darabka fokhagymát is a paradicsomok nyílásába töltünk.

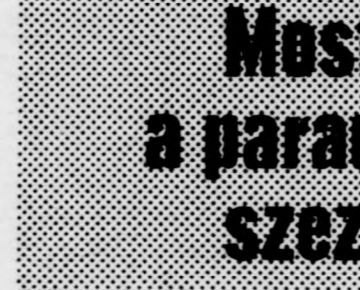
Az üvegekbe kevés olajat öntünk és a paradicsomot beletesszük, egy-egy babérlevelet dobunk az üvegbe. Az üvegeket lezárjuk és 40 percig főzzük, sterilizáljuk.

Az így ellett paradicsom tonhalhoz igen ízletes körtésként

GOMBAVAL TÖLTÖTT PARADICSOM

Hozzávalók: (4 személyre) 8 nagy db paradicsom, valamint 2 fej hagyma, 1 kis üveg gomba, 2 dkg vaj vagy margarin, 1 csomag apróra vágott petrezselyem, só, bors, fokhagymakrém, 1 tojás, vaj.

FÜSZERES PARADICSOM

Hozzávalók: 1 kg zöld, éretlen paradicsom, 7 dl almaecet és víz (fele-fele arányban), 60 dkg cukor, fél citrom reszelt héja, 2 vanília-rúd.

A paradicsomokat megmosuk és a tetejüket „megskalpoljuk”. Belsejüket kávéskanállal kieszdedjük.

A hagymát megtisztítjuk és kockára vágjuk. A gombát az üvegből kivesszük, levét leöntjük és apróra vágjuk. Zsíradékot forrástunk, a hagymadarabokat üvegesre pároljuk, beletesszük a gombát, sót, borsot, petrezselymet, fokhagymakrémet és együtt pároljuk. Ízesítjük. Tüzzől levéve a tojást hozzákeverjük.

A paradicsomokat alufóliára tesszük egymás mellé. Kívül és belül sóval és borsal fűszerezzük és megtöltjük a párolt gombás töltelékkel. A paradicsomok levágtott tetejét visszahelyezzük és vajat tesszünk rá. Az alufóliát összehagymához tesszük.

PARADICSOMOS TOJÁS

Hozzávalók (4 személy részére): 5 dkg szalonna, 1 evőkanál margarin, 4 fej hagyma, fél kg paradicsom, 6 tojás, 8 evőkanál tejszín, só, bors, tárkony, 1-1 csomag petrezselyem, metélőhagyma (snidling).

A szalonná feldaraboljuk (kockára vágjuk) és forró margarinban kiolvastjuk. A hagymát vékony karikákra vágjuk és a szalonnazsírdékban barnára pirítjuk. A paradicsomok héját lehúzzuk és 4 részre vágjuk. A

A tojasokat, tejszint és a fűszereket összekeverjük és ráöntjük. Lassú lángon fedő alatt sütjük.

Tálalás előtt apróra vágott petrezselyemmel és snidlingkarikákkal beszórvá tálaljuk.

ZÖLD PARADICSOMKOMPÓT

Hozzávalók: 1 kg zöld, éretlen paradicsom, 7 dl almaecet és víz (fele-fele arányban), 60 dkg cukor, fél citrom reszelt héja, 2 vanília-rúd.

A paradicsomot az ecetvíz keverékében háromnegyed óra hosszát lassú tűzön főzzük. Majd leöntjük a levét és az összes hozzávalót a paradicsomhoz adjuk és gyenge lángon forraljuk. Nem szabad keverni!

A paradicsomot üvegekbe töltjük. A szirupot tovább főzzük és forraljuk. Majd a paradicsomra öntjük. Néhány nap múlva a folyadékot ismét leöntjük, felforraljuk és ismét az üvegekbe töltjük. Légmentesen lezárjuk és hűvös helyen tartjuk.

A paradicsomot hideg sülttel mellé adjuk körtésnek.

A kérdés sorszáma	A	B	C	A kérdés sorszáma	A	B	C
1.	0	2	1	16.	0	1	2
2.	2	1	0	17.	0	2	1
3.	0	1	2	18.	0	1	2
4.	2	0	1	19./II.	0	1	2
5.	1	2	0	20.	0	1	2
6.	1	2	1	21.	0	1	2
7.	2	0	1	22.	0	2	1
8.	0	1	2	23.	2	1	0
9.	0	1	2	24.	0	1	2
10.	2	1	0	25.	0	2	1
11.	2	1	0	26.	2	1	0
12.	1	2	0	27.	0	2	1
13.	0	1	2	28.	0	1	2
14.	0	2	1	29.	0	1	2
15.	0	1	2	30.	1	0	2

A kérdés sorszáma	A	B	C
41-60 pont:			
Senki sem vádolja azzal, hogy a szokások rabja. Olyan lendülettel halad az életben, hogy ne unják meg mások, és Ön sem un meg másokat. Sok tapasztalatra vágyik. Nem tud egy helyben maradni, tele van izgalommal, élénk, elragadó, de nem mindig megbízható. Gondolkodjon el azon, hogy nem törekszik-e túlzottan nagy, öncélú változásokra? Vigyázzon, hogy ne bántson meg másokat.			
21-40 pont:			
Nem rabja a szokásoknak, de tiszteli a biztosságerzetet és a hagyományokat. Soha nem kísérel meg lehetetlen, de kedvel azokat, akik ehhez elég erőt érznek magukban. Ön is legyen bátrabb!			
0-20 pont:			
Lehet, hogy régen valami megfélemlítette, s ezért most kizárólag a biztosság az egyetlen fontos dolog az Ön számára. Ha változtatni kell a szokásokon, nem tudja, hogyan lásson hozzá. Fogadjon be idegnek tűnő véleményeket is, különben unalmas lesz az élete.			

